www.nv-online.info

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 64 (4213)

15 жніўня 2017 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Святлана АЛЕКСІЕВІЧ, лаўрэат Нобелеўскай прэміі:
– Беларускай нацыянальнай ідэяй можа быць толькі пабудова нацыянальнай дзяржавы з нацыянальнай мовай.
(З выступлення падчас сустрэчы з гамяльчанамі 12 жніўня.)

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Шерочка с машерочкой

Либерально-демократическая партия Беларуси объявила, что ее кандидатом на предстоящих президентских выборах будет Олег Гайдукевич. Гайдукевич-папа, как известно, несколько раз «ходил» в президенты только для того, чтобы в итоге сообщить, что нет кандидата лучше Александра Лукашенко. Теперь настала очередь Гайдукевича-сына.

По-настоящему демократических выборов в Беларуси нет, партия Гайдукевичей палец о палец не ударила, чтобы они были, но право считаться кандидатом в президенты отец сыну передает, будто фамильное серебро. В чем прикол? Почему президентские выборы для всей страны – это проблема, это даже опасно, а для Гайдукевичей – словно медом намазано?

Политологи в этой связи могут рассказать про разработанную в конце XX века концепцию управляемой, имитационной, манипулируемой, декоративной демократии, квазидемократии, псевдодемократии, которая в Беларуси имеет свои особенности, но в общем и целом ничем особо выдающимся не отличается. Обязательный элемент таких систем – говорящие болванчики: партии, политики, журналисты, общественные деятели, эксперты, которые и вещают правильно с точки зрения правящего режима, и замолкают вовремя. Политическая система строится так, чтобы внешние признаки демократии: выборы, парламент, партии, СМИ – наличествовали, но работали только в интересах правящей элиты, ради сохранения режима. Вот, собственно, и вся суть.

Политологам в этом смысле есть что проиллюстрировать на примере ЛДПБ и бессменного лидера партии Сергея Гайдукевича; есть что рассказать про то, почему Гайдукевича-старшего на этот раз в президентской гонке решили заменить на Гайдукевича-младшего. Но если без болтологии, то происходящее объясняет совершенно не политологический термин – бесстыдство.

У нас ведь, говоря метафорически, не только ЛДПБ говорящим болванчиком служит. В нужное время в нужном месте исправно отрабатывают свой номер с десяток псевдополитических и псевдонезависимых организаций. Строго по команде подают голос, имитируют конкуренцию на выборах, кивают в нужных местах, в нужный момент возмущаются. Но при этом знают свое место и ни на что особо не претендуют.

Вы когда-нибудь слышали председателя Республиканской социально-спортивной партии Владимира Александровича? И я нет.

Вам о чем-нибудь говорит имя Василий Заднепряный? Между тем это председатель Республиканской партии труда и справедливости, но я тоже не вспомнила бы это имя без помощи интернета.

И таких фамилий, которые создают политическую массовку, на самом деле немало. Сидят тихо, знают свое место, и только когда Центризбиркому надо отчитаться, что избирательные комиссии на 50–60–70 процентов сформированы из представителей политических партий и общественных организаций, выясняется, что они есть.

Ту же миссию имитации политической жизни выполняет и ЛДПБ. Только в отличие от остальных Гайдукевичам не можется сидеть тихо. Им хочется публичности и славы. Причем славы политических борцов. Свою хитрованскую партию они презентуют как конструктивно-оппозиционную, а себя – как оппозиционеров.

Какое бесстыдство!

Они не занимаются политикой. Они просто пиарятся.

Политика – это борьба за власть. Политика – это борьба идей. Политика – это способность действовать.

Но назовите какую-нибудь принципиальную идею, акцию, кампанию, инициативу ЛДПБ. Не назовете.

Про партию можно вспомнить лишь то, что ее лидер Сергей Гайдукевич выступал спарринг-партнером Лукашенко на выборах. Что-то говорил в телевизоре. Всё!

Но занятие оказалось настолько перспективным, что, оставив пост начальника Фрунзенского РУВД Минска, по стопам отца пошел сын, Олег Гайдукевич. Стал даже активнее папы. Закупал километры «георгиевских ленточек», чтобы раздавать на улицах Минска. Когда ветер подул в другую сторону, объявил, что пришло время легализовать национальную символику – бело-красно-белый флаг и герб «Погоня». Поторопился, одернули, через пару дней отрекся от своих слов… Если политика – это борьба идей, то в данном случае она происходит в одной голове.

Накануне съезда, который объявил, что будет выдвигать Олега Гайдукевича кандидатом в президенты, он опубликовал на своей странице в соцсетях дружеское фото с Дмитрием Павличенко – тем самым, который с особым рвением разгонял акции протеста, подозревается в причастности к похищению оппозиционных политиков, на дубинках которого действующий режим укреплялся и наглел. И ничего удивительного! Ведь как ни маскируйся под либерала, демократа и оппозиционера, но когда речь заходит о белорусских выборах, то обязательно подумаешь о Павличенко и его последователях.

Случайность, сигнал, метка, оговорка по Фрейду?.. Неважно. На месте Лукашенко я бы все равно Гайдукевича кандидатом не зарегистрировала. Это несолидно, несерьезно, стыдно. У нас ведь как президентские выборы – так Лукашенко–Гайдукевич себя выгуливают. «Сладкая парочка». Шерочка с Машерочкой.

Люди уже смеяться будут.

ОТ РЕДАКЦИИ

Если кто подзабыл, напомним, что в президентских кампаниях 2001, 2006, 2010 и 2015 годов участвовал Сергей Гайдукевич, отец Олега. В 2001 году за него проголосовало 2,48% избирателей, в 2006-м – 3,5%, в 2015-м – 3,3%. В 2010 году Гайдукевич-старший объявил, что собрал 100 тысяч подписей (во что невозможно было поверить), необходимых для регистрации его кандидатом в президенты, но затем снялся с выборов, назвав их «спектаклем, итоги которого уже давно всем известны».

ЖНІВО-2017

Вось-вось будзе 6 мільёнаў тон!

Што і казаць, у апошнія дні надвор'е спрыяе беларускім аграрыям. Тэмпы жніва высокія. Радуе і ўраджай! Калі ў мінулым годзе ў сярэднім з гектара намалочвалі 34,4 цэнтнера збожжа, то сёлета – 36 цэнтнераў. А ў Гродзенскай вобласці, напрыклад, на круг выходзіць аж 44,3 цэнтнера. У Мінскай – 38,1, у Брэсцкай – 37 цэнтнераў.

На ўчарашні дзень каласавыя былі ўбраны ў краіне з плошчы, якая складае крыху больш за 64 працэнты ад пасяўной. Вось-вось будзе намалочана 6 мільёнаў тон залацістага зерня!

Ягор КУПРЭВІЧ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Генадзю Фядынічу прад'яўлена абвінавачанне

Падобна на тое, што крымінальная справа, узбуджаная супраць кіраўніцтва незалежнага прафсаюза РЭП, не згортваецца, а раскручваецца далей. Стала вядома, што Генадзю Фядынічу прад'яўлена абвінавачанне і з яго ўзята падпіска аб нявыездзе. За кратамі ўтрымліваецца бухгалтар прафсаюза Ігар Комлік. Можа здарыцца, што абодвух прыцягнуць да адказнасці за ўхіленне ад падаткаў у асабліва буйным памеры.

Зоя КУСЯНКОВА.

СКАЗАНА!

Наталля КАЧАНАВА,
кіраўнік
Адміністрацыі прэзідэнта:

Сярэдняя зарплата ў Мінску павінна дасягнуць да канца года 700 долараў

Перад кіраўніцтвам Мінска пастаўлена задача: у снежні сярэдняя зарплата павінна дасягнуць 1385 рублёў (каля 700 долараў па цяперашнім курсе). Пра гэта заявіла кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Наталля Качанава 14 жніўня на аператыўнай нарадзе ў Мінгарвыканкаме.

Паводле яе слоў, *«трэба не толькі выйсці ў снежні на гэты параметр, але і ўтрымаць яго». «Пастаўлена задача да 1 кастрычніка прыняць абноўлены дэкрэт №3. Акцэнт пераносіцца на мясцовыя органы ўлады. Вы павінны адсачыць кожнага чалавека, скласці выверaныя спісы – прапаноўвайце людзям працу, дапамагайце ім з працаўладкаваннем»*, – цытуе Качанаву дзяржаўнае агенцтва БЕЛТА.

Паводле звестак Белстата, у чэрвені сярэдняя намінальная налічаная зарплата па краіне склала 819,3 рубля. Сярод рэгіёнаў найбольшая сярэднямесячная налічаная зарплата ў чэрвені традыцыйна была зафіксавана ў Мінску – 1089 рублёў (каля 560 долараў па цяперашнім курсе).

БелаПАН.

***«Народная Воля»* в Twitter www.twitter.com/narodnaya_volya в Facebook www.facebook.com/nv.online.info в Vkontakte www.vk.com/nvonlineinfo**

БЛІЦ

У папярэдніх двух нумарах "Народнай Волі" мы апыталі шэраг кіраўнікоў устаноў, ведамстваў адукацыі і дэмактывістаў наконт агітацыйнай работы сярод бацькоў, з тым каб яны аддавалі сваіх дзяцей у беларускамоўныя класы. Вынова адна: ніхто з іх не займаецца актыўнай працай у гэтым накірунку; больш дэмагагічных разважанняў, чым канкрэтных дзеянняў. А таму вострая праблема не вырашаецца – ёсць падставы лічыць, што ў новым навучальным годзе, як і ў мінулым, у школах, гімназіях, ліцэях пераважна будзе гучаць не родная, беларуская, мова, а руская.
Каб усебакова высвеціць галоўныя прычыны такой здрадніцкай для нацыі сітуацыі, "Народная Воля" вырашыла звярнуцца непасрэдна да бацькоў з наступным пытаннем:

Чаму вашы дзеці ў будучым навучальным годзе не будуць вучыцца ў беларускамоўных класах?

Уладзімір КРЫШТАЛЬ, прадпрымальнік (Мінск):

– У мяне двое дзяцей. Адзін сын пасля арміі, а другі пойдзе ў шосты клас. Як ні прыкра, але працягваць вучобу будзе на рускай мове. Чаму? А таму, што ў нашай школе, якая побач з домам, наогул няма беларускамоўных класаў. Вазіць яго за некалькі кіламетраў, скажам, у гімназію з беларускамоўным навучаннем, на жаль, ні ў мяне, ні ў жонкі няма магчымасцяў. А ў прынцыпе мы за тое, каб дзеці атрымлівалі веды і выхоўваліся ў беларускамоўным асяродку. І тое, што ў школе, лічы, усе прадметы выкладаюцца на мове чужой дзяржавы, – гэта ганьба ўсёй нашай адукацыйнай сістэме.

Кацярына БАРЫСОВІЧ, валанцёрка (Лепель):

– Маё дзіця не будзе вучыцца ў беларускамоўнай школе таму, што, на мой погляд, у нашым грамадстве, якое практычна цалкам русіфікавана, беларускамоўныя – гэта, на жаль, белыя вароны. Хочацца зберагчы і псіхіку дзіцяці, і свае нервы, а не тузацца кожны раз з-за касых поглядаў абывацеляў. Хоць калі б беларускамоўныя школы мелі вялікае распаўсюджванне (гэта значыць калі б усё ў гэтым плане не толькі ад бацькоў залежала, але і была настойлівасць на дзяржаўным узроўні), то я над гэтым пытаннем сур'ёзна падумала б.

У цэлым я лічу, што навучанне на роднай мове (без яўнага ўціску рускай) было б больш натуральным для беларусаў. Тэарэтычна ў нас вучыць дзяцей на беларускай мове магчыма (дастаткова звярнуцца з адпаведнай заявай у аддзел адукацыі), але зноў жа ў вачах іншых людзей гэта азначае ісці супраць сістэмы, асабіста я да гэтага не гатова.

Таццяна ГУРКОВА, хатняя гаспадыня (Мінск):

– (*Катэгарычна.*) Я свою дочь отдаю в российскую школу.

– Здаецца, у Беларусі няма расійскіх школ. У нас беларускія школы, але амаль усе з рускамоўным навучаннем…

– Я сказала… *(Далей – маўчанне.)*

– А чаму вы ўсё ж такі аддаяце дачку ў першы клас з рускамоўным навучаннем?

– Я так решила… (*Кінула тэлефонную трубку.*)

Таццяна ЛОЙША, настаўніца (Гродна):

– Я прытрымліваюся той думкі, што дзеці павінны хадзіць у самую бліжэйшую школу ад хаты, а не ездзіць на іншы канец горада. Сёння ў Гродне толькі некалькі школ з беларускамоўнымі класамі. Тая школа, якую мы выбралі, не мае такіх класаў.

Абвінавачваць бацькоў у тым, што яны не выбіраюць беларускамоўны клас для свайго дзіцяці, ніхто не мае права, бо на сённяшні дзень у нашай краіне дзве мовы раўнапраўныя. Выбар ёсць. Канешне, перавага за рускай мовай. На гэта існуе некалькі прычын.

Большасць сем'яў размаўляюць на рускай мове, таму дапамагчы дзіцяці ў будучым па-беларуску бацькі не заўсёды змогуць.

На жаль, ужо з самага пачатку бацькі не бачаць перспектывы ў вывучэнні ўсіх прадметаў па-беларуску. ЦТ і паступленне – на рускай мове.

З цягам часу ў беларускамоўных дзяцей узнікне праблема ўзаемапаразумення са сваімі аднагодкамі, сябрамі, знаёмымі.

Навязаць беларускую мову ніхто не ў стане, яе трэба проста палюбіць!

Сяргей ІЛІНСКІ, рабочы (Наваполацк):

– Не хачу ўскладняць вучобу, бо вывучаць дакладныя навукі дзіцяці, якое ў паўсядзённым жыцці чуе рускую мову, будзе складана. Гэта адаб'ецца на яго паспяховасці. У далейшым жыцці беларуская мова яму наўрад ці спатрэбіцца, бо ўся сістэма вышэйшай адукацыі ў нашай краіне на рускай мове. Пры паступленні ў іншых краінах прыярытэт аддаецца англійскай (рускай). Калі сын вырасце, то сам вызначыцца, патрэбна яму беларуская мова ці не. Але ў любым выпадку: размаўляе ці не размаўляе чалавек па-беларуску, а ведаць мову павінен.

Алег ЮРЧЫК, пастух (СВК "Васілевічы" Слонімскага раёна):

– У нас у школе няма такога класа для першакласнікаў. А вазіць дзіця кудысьці ў горад, мне, пастуху, ці жонцы, даярцы, проста немагчыма.

Ад рэдакцыі

Можна было б працягнуць бліц-апытанне. Але і так усё зразумела: у гаротным стане знаходзіцца родная, беларуская, мова ў школах, гімназіях, ліцэях. Падрастаючае пакаленне русіфікуецца з маленства. Крыўдна, што ўсе – і ўлады, і дэмакратычныя актывісты, і бацькі – гэта добра разумеюць, але па сутнасці рашучых захадаў ніхто не робіць. Вядома ж, дзяржава павінна ў першую чаргу паклапаціцца, каб руская мова, мова чужой дзяржавы, не выцясняла з усіх сфер нашу, беларускую. Зацікаўленасць бацькоў у тым, каб іх дзеці вучыліся ў беларускамоўных класах, заўважна ўзрасце, як толькі яны даведаюцца, што роднае слова актыўна прабівае дарогу ў вышэйшых навучальных установах. Вось чаму краіне востра неабходны Беларускі нацыянальны ўніверсітэт. Падчас "Вялікай размовы з прэзідэнтам" Аляксандр Лукашэнка не адпрэчыў гэтую актуальную ідэю, але і нейкіх канкрэтных крокаў пакуль не зроблена.

Можна толькі паспачуваць тым бацькам, якія ахвотна аддалі б дзяцей у беларускамоўныя класы, але ў школах, што побач з іх дамамі, такіх няма. Тут крытычныя стрэлы павінны ляцець у бок чыноўнікаў ад адукацыі, кіраўнікоў мясцовых улад. Пажадана, каб большую актыўнасць праяўлялі і самі бацькі. Пад ляжачы камень вада не цячэ.

Мала часу застаецца да новага навучальнага года. І з кожным днём моўнае пытанне становіцца больш вострым. Сённяшнія школьнікі заўтра будуць вызначаць лёс Беларусі. І захавае яна сваю самаідэнтычнасць ці не – над вырашэннем гэтай нацыянальнай праблемы трэба думаць ужо цяпер. Усім, хто жыве на гэтай зямлі.

З МЕСЦА ПАДЗЕІ

Замест адкрытай сустрэчы з землякамі – закрытая сустрэча з аднакласнікамі

Падчас сустрэчы лаўрэата Нобелеўскай прэміі па літаратуры **Святланы Алексіевіч** з жыхарамі Гомеля старшыня абласной філіі СБП Анатоль Бароўскі задаў пісьменніцы пытанне пра тое, што для яе значыць мястэчка Капаткевічы. Святлана Аляксандраўна распавяла, што жыла ў вёсцы Івашкавічы, а ў Капаткевічы хадзіла ў школу. Штодня па 5 кіламетраў у адзін бок.

«Бартосік з'ездзіў у вёску, дзе я жыла, і напісаў матэрыял. Я ў жаху была, як настаўнікі казалі, што гэта Абама загадаў Нобелеўскаму камітэту даць прэмію і ўвогуле савецкі час такі добры быў. Асабліва мяне зачапіла выказванне адной настаўніцы, якая казала: «Яна не дужа разумная была, гэтая Святлана, яна разумела, што такое адзін чалавек-герой, а вось, што такое народ-герой, яна не разумела». Праблема нашай сельскай інтэлігенцыі дагэтуль стаіць. І ўвогуле праблема эліты – адна з самых галоўных праблем нашай нацыі».

І вось Святлана Алексіевіч у сваёй школе. Гэты прыезд таксама даўся нялёгка.

Гомельская абласная філія Беларускай асацыяцыі журналістаў, якая ладзіла прыезд Алексіевіч у мясціны юнацтва, меркавала, што гэта будзе сустрэча з землякамі – жыхарамі Капаткевічаў і наваколля, што на сустрэчу змогуць прыйсці ўсе ахвотныя жыхары мястэчка. Але, як паведаміў старшыня абласной філіі БАЖ Анатоль Гатоўчыц, Петрыкаўскі райвыканкам расцаніў такую сустрэчу як масавае мерапрыемства і запатрабаваў адпаведных узгадненняў.

Наўрад ці для каго будзе сакрэтам, што ўзгадніць мерапрыемства, якое ўлады лічаць масавым, у нашай краіне амаль немагчыма.

Тым не менш менавіта аднакласнікі Святланы Алексіевіч асабліва прагнулі на свае вочы пабачыць сваю знакамітую зямлячку і паразмаўляць з ёй. І таму гэта стала сустрэчай аднакласнікаў. Ля ўваходу ў трохпавярховую камяніцу школы нобелеўскага лаўрэата чакалі людзі, якія ведалі яе школьніцай.

Кранальныя імгненні сустрэчы, узаемнае пазнаванне – апошні раз бачыліся больш як паўстагоддзе таму. І працяглая размова з вялікай колькасцю важных для людзей пытанняў у распаленым 30-градуснай спёкай школьным класе, аздобленым экспазіцыяй, што прысвечана знакамітай выпускніцы Капаткевіцкай школы.

«Я даўно хацела прыехаць сюды, але ўвесь час адкладала. Тое, што завецца славай, – гэта вельмі цяжка. Канечне, я шмат чаго тут не пазнаю. Пазнаю абрысы лясоў, назвы, а ўсё іншае за паўстагоддзе змянілася».

Нягледзячы на відавочную цікавасць да госці, адчувалася напружанасць у паводзінах дырэктара школы і асабліва яе намесніцы Наталлі Каліцкай, якая спрабавала заадміністраваць сустрэчу і раздражнялася з нагоды вялікай колькасці журналістаў, якія не хацелі рассаджвацца за парты.

«У 1990-я гады, калі мы былі на плошчах і крычалі «Свабода!», мы зусім не думалі, што ўсё будзе такім, якое яно цяпер. Мы не хацелі капіталізму, мы хацелі нейкага, як яго называлі, сацыялізму з чалавечым тварам. Але, на жаль, імперыі не сыходзяць так лёгка, імперыі не сыходзяць без крыві, і не можа чалавек, які быў 70 гадоў у лагеры, выйсці за браму лагера і быць свабодным. Я 12 гадоў пражыла за мяжой і магу сказаць, што тое, як мы жывём, – гэта не свабоднае жыццё», – сказала Алексіевіч.

Некалькі гадоў таму аднакласнікі Святланы Аляксандраўны адзначалі 50-годдзе заканчэння школы. Тады знялі відэа, якое паказалі пісьменніцы. Было бачна, што яна моцна расчулена, але стрымлівае эмоцыі. Адмыслова для гэтага прыезду некалькі былых аднакласнікаў, якія жывуць далёка ад Капаткевічаў, даслалі сваім землякам лісты, адрасаваныя Алексіевіч, і папрасілі зачытаць іх на сустрэчы. На жаль, высветлілася, што 23 чалавек, якія хадзілі ў адзін клас з пісьменніцай, ужо няма на гэтым свеце.

Былі на сустрэчы і два сучасныя вучні школы. Хлопец і дзяўчына задалі па адным пытанні. Як аказалася, у Капаткевіцкай школе ведаюць сучаснага пісьменніка Андруся Горвата. Чым ён кранўў нобелеўскага лаўрэата, пацікавілася дзяўчына. *«Па-першае, спадабаўся ягоны ўчынак –* сказалася тое, што я называю генетычным накапленнем, – сказала пісьменніца. – *Яго дзед калісьці даваў грошы на беларускі тэатр, а ён быў дворнікам – гэта такая форма пазнання. А потым чалавек усё кідае ў сталіцы і едзе ў вёску, у бацькоўскую хату. У яго свой светапогляд. Яго кніга – раман з дзённікавых запісаў, і гэта блізкае мне разуменне пошуку, таму я дагэтуль з цікавасцю сачу за тым, што ён робіць».*

Разважаючы пра стан беларускай мовы, Святлана Алексіевіч адзначыла: *«Калі прэзідэнт гаворыць па-расійску, тэлебачанне, адукацыя па-расійску, казаць пра нейкае адраджэнне беларускай мовы складана. Але зараз, бачыце, курсы беларускай мовы перапоўнены, вышыванкі носяць. Я думаю, што пасля Крыма ўсе зразумелі, наколькі гэта небяспечна. Новае пакаленне хоча адчуваць сябе беларусамі».*

Адзін з жыхароў Капаткевічаў, які часта бывае ў Львове, нечакана параўнаў сітуацыю ў Беларусі і ва Украіне: *«Украінцы цяпер, калі нешта здараецца з суседам, разумеюць, што я наступны. А беларусы лічаць «мая хата з краю».*

Святлана Алексіевіч пагадзілася, але ўдакладніла, што нельга сённяшні момант блытаць з краінай увогуле:

«Краіна Беларусь – гэта вечнае, а сённяшнія людзі, і тыя, што наверсе, і тыя, што ўнізе, – яны часовыя.

Яны здольныя змяніцца, іх могуць змяніць, іх могуць выгнаць, яны не бессмяротныя. Калі б была іншая праграма, то наш беларускі народ мог бы зрабіць зусім іншую краіну. Праграму павінны зрабіць эліты. А праблема эліт стаіць у Беларусі вельмі востра».

Успаміны і ўражанні землякоў Святланы Алексіевіч пра пісьменніцу

Уладзімір Бакун: "Мы са Святланай жылі ў адной вёсцы, хадзілі ў адзін клас. Яна матэматыку не любіла. А мову і літаратуру ведала добра, тут ёй роўных не было".

Надзея Якімава: "Я вучылася ў школе-інтэрнаце, які таксама быў у Капаткевічах, была на 7 гадоў маладзейшая за клас, дзе вучылася Святлана, а яна з аднакласнікамі, ідучы са школы, забірала мяне з інтэрната і даводзіла да Івашкавічаў. Яе бацькі былі вельмі патрабавальныя. Маці выкладала нямецкую мову. А гэта – пасляваеннае пакаленне, нямецкую мову не любілі. І гэтыя падросткі плакалі ад патрабаванняў маці Святланы. Таму, мяркую, і ў яе такі характар склаўся".

Віктар Гадун: "Ёсць у нас тут людзі, якія кажуць: чаго ж яна не засталася тут, на Радзіме, змагацца за лепшае жыццё, а з'ехала за мяжу? Многія схільныя да прапаганды. Але я лічу, што яна не хоча горшага, і тое, што яна адстойвае свае погляды на тое, як будзе лепей, я паважаю".

Андрусь ГАЁВЫ.
Фота аўтара.
(nn.by)

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Статкевічу прысудзілі 15 сутак арышту. Ён пачакае, калі па яго прыйдуць, бо раптам «не будзе месца»

Як стала вядома spring96.org, яшчэ 9 жніўня ў судзе Ленінскага раёна Мінска адбыўся разгляд адміністрацыйнай справы па ч.3 арт.23.34 КаАП у дачыненні да палітыка Мікалая Статкевіча за ўдзел у мірнай акцыі пратэсту 3 ліпеня.

Суддзя Юлія Кавяка разгледзела справу ў адсутнасці абвінавачанага, пастанову суда Мікалай Статкевіч атрымаў па пошце.

Віна палітыка, паводле рашэння суда, пацвярджаецца паказаннямі сведкаў-міліцыянтаў А.Казлова і М.Рыжанкова, пісьмовымі матэрыяламі справы і заключаецца ў тым, што ён браў актыўны ўдзел у мітынгу ў складзе групы грамадзян без дазволу Мінгарвыканкама 3 ліпеня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску з мэтай публічнага абмеркавання адмены ваенных вучэнняў «Захад-2017» і вызвалення палітзняволеных.

Суддзя вынесла пастанову аб прыцягненні Мікалая Статкевіча да адміністрацыйнага арышту тэрмінам на 15 сутак, які будзе адлічвацца ад моманту затрымання. Пакуль што палітык знаходзіцца на свабодзе.

«Ведаеце, па-першае, гэта зняважальна, – адказвае Статкевіч на пытанне, ці пойдзе ён сам адбываць зняволенне альбо будзе чакаць арышту. – *А па-другое, яны самі выберуць момант. Калі не захочуць, то скажуць «месцаў няма», гэта ўжо было».*

Фота Сяргея ГУДЗІЛІНА.

ВЕРДЫКТ

Андрэя Шарэнду судзілі завочна

Чамусьці модным стала ў Беларусі судзіць апазіцыянераў завочна. Вось і справу актывіста "Еўрапейскай Беларусі" Андрэя Шарэнды разглядалі без яго ўдзелу. З пастановы, якую ён атрымаў па пошце, даведаўся, што за акцыю 22 чэрвеня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску ў абарону палітзняволеных і за пратэст 7 ліпеня супраць ваенных вучэнняў з Расіяй суддзя Вікторыя Шабуня аштрафавала яго на суму амаль 600 доляраў (у эквіваленце).

Падчас апошняй акцыі Андрэй Шарэнда трымаў у руках афарыстычны плакат "Маскаль лезе ў хату".

Рыгор КАЗЮЧЫЦ.

ЭКСПЕРЫМЕНТ

Капітальны рамонт – за месяц?

Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі праводзіць эксперымент па скарачэнні да аднаго месяца тэрміну выканання капітальнага рамонту ў жылых дамах, звязанага з доступам у кватэры.

Як паведаміла начальнік аддзела капітальнага рамонту дзяржаўнага аб'яднання «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка» **Валянціна Чыгір**, у сталіцы вызначаны 10 дамоў, дзе будзе праведзены эксперымент: пр.Партызанскі, 62; вул.Надзеждзінская, 19/1; вул.К.Лібкнехта, 118; вул. Казінца, 51/3; вул.Андрэеўская, 7, корп. 2; вул.Кядышкі, 8; вул. Ламаносава, 8; вул.Арлоўская, 6; вул.Бельскага, 21; вул. Прытыцкага, 10.

Марына НОСАВА,
БелаПАН.

ХАЧУ СКАЗАЦЬ...

Як ім не сорамна!

Добрага вам здароўя, паважаныя журналісты "Народнай Волі"!

Піша вам старая настаўніца. Прачытала ў нумары газеты за 4 жніўня артыкул Марыі Эйсмант "3 мільёны долараў на... БРСМ", і самой захацелася ўзяцца за пяро.

Успомніўся такі эпізод. У добраўпарадкаваным двары нашага дома №22 па вуліцы Кісялёва ў Мінску раптам з'явіліся бытоўкі будаўнікоў, аб'ект якіх быў побач. "Няпрошаныя госці" нас супакоілі: узвядзём па суседстве корпус і з'едзем. І сапраўды, праз некалькі месяцаў будаўнікі зніклі. Але яны пакінулі бытоўку. І якім было наша здзіўленне, калі неўзабаве на ёй мы ўбачылі шыльду: БРСМ. Новыя "камсамольцы" заявілі пра сябе не самым лепшым чынам. Яны збіраліся, можна сказаць, пад нашымі балконамі і ладзілі такі крык, што даводзілася прымаць радыкальныя меры.

Я помню нашы спрэчкі з тымі бээрэсэмаўцамі наконт беларускай мовы. Я, як настаўніца, спрабавала ім патлумачыць: маўляў, якія ж вы патрыёты, калі не чую ад вас ніводнага беларускага слова? На гэта быў адказ: "Мы не хотим быть похожими на БНФ".

Ці не з тых хлопчыкаў і дзяўчат, якія мне ўзгадаліся, выраслі сённяшнія лідары БРСМ? Ці не такое стаўленне ў сённяшніх камсамольцаў да пытанняў нацыянальнага адраджэння?

Дзякуй вам, паважаныя карэспандэнты "Народнай Волі", што вы крытыкуеце гэтых прыстасаванцаў, якія высмоктваюць з дзяржаўнага бюджэту штогод мільёны долараў. Як ім не сорамна!

Ніна Дзмітрыеўна САМУХІНА,
97 год, ветэран працы, ветэран ВАВ, вязень ГУЛАГа (рэабіл. у 1994 годзе).

АКТУАЛЬНО!

Как упростится жизнь предпринимателей...

Как известно, в Беларуси могут заработать новые правовые документы, которые направлены на улучшение деловой активности в стране и, по меткому выражению А.Лукашенко, должны разрубить «гордиев узел проблем в малом бизнесе».

Что может измениться

Пока конкретики мало, но кое-какая информация в прессу просочилась. Так, например, сообщается, что планируется:

– введение трехлетнего моратория на повышение ставок налогов и введение новых налогов, сборов (пошлин);

– уход от системы плановых проверок бизнеса, в рамках которых посетить субъект хозяйствования можно даже при отсутствии нарушений с его стороны;

– введение уведомительного принципа начала осуществления отдельных видов экономической деятельности (для того чтобы открыть свой бизнес, достаточно будет подать уведомление в исполком через службу «одно окно» лично или дистанционно через Единый портал электронных услуг);

– утверждение единых технических требований пожарной и санитарно-эпидемиологической безопасности, требований в области охраны окружающий среды и ветеринарии;

– создание общественно-консультативных советов во всех районах страны, в составе которых больше половины членов должны быть предпринимателями);

– создание Палаты налоговых консультантов;

– льготные условия для ведения бизнеса в малых городах и сельской местности с населением до 10 тысяч человек;

– предпринимателям, работающим в торговле, придорожном сервисе, общепите и сфере оказания бытовых услуг, предлагается разрешить уплачивать единственный сбор в одну базовую величину в месяц;

– освободить предпринимателей от земельного налога и налога на недвижимость;

– разрешить не изменять целевое назначение помещения (т.е., имея помещение на первом этаже здания или часть площадей в частном доме, там можно будет открыть торговую точку либо объект бытовых услуг, не переводя это помещение в нежилой фонд).

ПЛАНЫ

До 40 процентов...

Чиновники уже заговорили об ожиданиях от будущей либерализации условий работы для малого бизнеса. **В планах правительства через 3 года довести долю малого бизнеса в валовом внутреннем продукте страны до 40 процентов.** Сейчас эта цифра составляет около 30 процентов ВВП. Также ставится задача довести до 40 процентов число белорусов, занятых в малых и средних организациях, а также индивидуальных предпринимателей и привлекаемых ими наемных лиц.

ЦИТАТА В ТЕМУ

«Развиваться без оглядки...»

***Петр Арашуньянц,** директор департамента по предпринимательству Министерства экономики:*

– В первую очередь выиграют малые предприятия, микропредприятия, те, кто находится не в крупных городах, потому что именно сейчас административная нагрузка на них ложится в большей степени. Крупные предприятия имеют службы, которые могут справляться с различными требованиями. А вот для малого бизнеса получение различных справок, согласований действительно становится губительным. И как раз такая возможность развиваться без оглядки на такие вот требования и предоставляется пакетом документом.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ЛЁС ЧАЛАВЕКА

ЖЫЦЦЁ І БАРАЦЬБА Ігара Праскурнага

Гісторыя чалавека, які прайшоў праз неверагодныя выпрабаванні, няцвёрда стаіць на нагах, але ніколі не станавіўся на калені перад лёсам. Мы сустракаемся з барысаўчанінам Ігарам Праскурным на кватэры, якую яго сям'я здымае ў Мінску. Свайго жылля яны не маюць, і гэта асобная тэма. Але Ігар распавядае аб усім па парадку...

Лёсавызначальны землятрус

– Мая мама з Удмурціі і бацька з Бранскай вобласці ў свой час паехалі па камсамольскіх пуцёўках працаваць ва Узбекістан, – *пачынае мой суразмоўца.* – Так атрымалася, што пасля чарговага землятрусу парушыліся камунікацыі, не было вады. Маці мыла бялізну ў арашальным канале і з ёй занесла мне інфекцыю. У 9 месяцаў я захварэў на поліяміэліт. Дарэчы, тады ў Ташкенце было столькі дзяцей з такой хваробай, што ў горадзе нават адкрылі спецыяльны садок-яслі.

А 26 красавіка 1966 года адбыўся самы вялікі землятрус. Мы вымушаны былі жыць у намётах, ледзь не на ваенным палажэнні. Сем'і з дзецьмі-інвалідамі эвакуіравалі ў першую чаргу. Выехалі ў Маскву, а ўжо там нас разам з іншымі размеркавалі ў Барысаў.

– Як сустрэў беларускі раённы цэнтр?

– Прыехалі летам, нас пасялілі ў гасцініцы "Беразіно". Праз нейкі час атрымалі кватэру ў новым доме, хаця надоўга я і там не затрымаўся – бацькі аддалі мяне ў Асіповіцкі спецінтэрнат для дзяцей, хворых на поліяміэліт.

Сама інтэрнатаўская атмасфера – яна ціснула. Дзеці былі без рук, без ног, гарбатыя... Мы практычна не бачылі здаровых. Калі прыязджалі на нейкія канікулы да бацькоў, то збоку, седзячы з бабулькамі на лавачках, назіралі, як скачуць і смяюцца нашы здаровыя равеснікі. Было балюча. Хацелася назад у інтэрнат да "аднолькавых", дзе мы бралі жалезную мыльніцу і гулялі ёй у хакей, поўзаючы па падлозе і адбіваючы рукамі нашу "шайбу". Лупілі адзін аднаго мыліцамі, шліфавалі жыватамі падлогу ў "ленінскім" пакоі, і нам было весела.

Да дзевяці гадоў я зусім не стаяў на нагах, першую аперацыю мне зрабілі ў 1967-м, калі мне было дзевяць гадоў. На стопы накладваліся спецыяльныя апараты, бо косці былі мяккія. Вучыліся хадзіць, рухаліся як маглі. Калі маці несла мяне на руках, а здаровыя дзеці глядзелі на гэта, мне ад сораму хацелася праваліцца скрозь зямлю.

Пасля першай аперацыі пакрысе пачаў рухацца, але спецыяльныя апараты на нагах былі такія цяжкія, што я здзіўляўся, як тазасцегнавыя косткі наогул не адваліліся. Сціскаў зубы ад болю і клыпаў на мыліцах у прыбіральню, а затым бачыў, як краватачылі раны.

І ўвогуле, падчас падрыхтоўкі да аперацыі мяне навучылі пераносіць боль. У нашай палаце было 15–20 чалавек, пасля аперацый на апараце Ілізарава косткі ў людзей літаральна разрываліся. Але ніхто не плакаў. Аднаго хлопчыка прывезлі пасля аперацыйнага стала, той пачаў крычаць. Ведаеце, што адбылося далей? Уся палата пачала шпурляць у яго што ў каго было пад рукамі. Дзеці кідалі памідоры, яйкі, падушкі, мыліцы... І той адразу замоўк. Плакаць было сорамна. Але галоўнае – ты пачынаў разумець, што такое душэўны боль. Калі ў цябе няма дзяўчыны, калі ты не можаш танцаваць...

На мыліцах – у Пензенскую вобласць

– Пасля школы мне далі непрацоўную групу, – *працягвае Ігар.* – Вярнуўся да мамы ў Барысаў. Пакуль вучыўся, бацькі ўжо развяліся. Тата не вытрымаў усёй гэтай стрэсавай сітуацыі, калі рэзка змянілася жыццё, калі сын стаў інвалідам, і стаў моцна піць. Я нікога не вінаваціў. А на ўрачэбнай камісіі прасіў толькі адно – каб далі працоўную групу. Дзіўна ім было такое чуць, звычайна людзі, каб атрымліваць большую пенсію, прасілі абсалютна адваротнае.

"Дзе ж вы будзеце працаваць? Куды мы вас уладкуем?" – пыталіся ў мяне. Праўда, затым параілі асвоіць прафесію гадзіннікавага майстра. А чаму б і не? Праблема была толькі ў адным – у рэспубліцы не было такіх навучальных устаноў для інвалідаў. Пачаў шукаць па ўсім Саюзе і знайшоў – у пасёлку Мокшан Пензенскай вобласці было спецыялізаванае вучылішча для інвалідаў, якое рыхтавала спецыялістаў па рамонце гадзіннікаў. Яно знаходзілася ў памяшканні былога манастыра.

– Адправіліся туды адзін?

– Са спецшколы да мяне прыехаў таварыш з Асіповічаў, мы ўдвух вырашылі ехаць у Пензенскую вобласць. Накіроўваліся, як кажуць, на свой страх і рызыку, не ведалі нават, ці прымуць. Мама дала мне 10 рублёў на дарогу, мы набылі квіткі ў агульны вагон да Масквы.

Ці складана было ў дарозе? Увесь час хацелася ж даказаць, што ты не горшы, чым здаровыя. Каму мы маглі паскардзіцца? Таму хапаліся за парэнчы, падцягваліся на руках, каб забрацца ў вагон, дапамагалі адзін аднаму. І даехалі, і адвучыліся! У вучылішчы я арганізаваў заняткі настольным тэнісам, музычны ансамбль. Да нас прыходзілі на танцы нават здаровыя равеснікі. Прафесія мне таксама падабалася. Гэта было маё – акуратнасць і парадак гадзіннікавага механізма.

А пасля вучылішча вярнуўся ў родны горад, хаця ўсе месцы па маёй спецыяльнасці ў Барысаве былі заняты. Праўда, праз нейкі час у горадзе адкрыўся новы Дом быту, мяне працаўладкавалі. Амаль 15 гадоў там і адпрацаваў.

Сямейнае шчасце

– Але ж малады хлопец, відаць, не толькі пра працу думаў?

– У свае 26 гадоў матэрыяльна я ўжо быў забяспечаны і гатовы да сямейнага жыцця. Не піў, не паліў, збіраў грошы на ашчадную кніжку. Без спорту жыць не мог, таму хадзіў у Клуб глухіх гуляць у настольны тэніс. Мая будучая жонка Таццяна, якая, да слова, вучылася разам са мной у школе-інтэрнаце (яна – інвалід па слыху), хадзіла ў гэты ж клуб – на нейкія танцавальныя курсы. Неяк, калі яна праходзіла каля мяне, я кінуў фразу: "Вось бы з ёй пазнаёміцца..." Таня пачула гэта, яна была не поўнасцю пазбаўлена слыху, і праз нейкі час мы насамрэч пазнаёміліся.

Ёй было 18 гадоў, мне – 26, і ўсе яе родныя былі супраць шлюбу са мной. Ды так адгаворвалі, што ад перажывання Таня нават злегла ў бальніцу. А калі выйшла адтуль, я ёй шчыра сказаў: "Давай разыдземся, бо для твайго здароўя нічога добрага не будзе". А ёй пасля гэтых слоў яшчэ горш стала. Яна шукала цяпло, я шукаў... Мы ўсё-такі вырашылі ажаніцца. Прызначылі дзень вяселля, а каб нас дакладна ніхто не разлучыў, распісаліся яшчэ раней. І калі ў дзень вяселля блізкія нявесты вырашылі зрабіць апошнюю спробу адгаварыць яе ад "няправільнага шлюбу", мы проста тыцнулі ім у нос пасведчанне, і на гэтым усе спрэчкі былі спынены. А зараз з вышыні гадоў думаеш: божа, хто нас адгаворваў? Тыя, хто затым развалі свае сем'і і зараз сядзіць у адзіноце?

– Вяселле памятаеце да гэтага часу?

– Скажам так: яно было на ўзроўні. Тады, у 1980-я, прадукты былі па талонах, але мая праца дазваляла акрамя асноўнага заробку мець і пэўныя дадатковыя бонусы. Напрыклад, зрабіў камусьці ў вольны час гадзіннік – атрымай кавалак масла. Адным словам, мы працавалі яшчэ і па бартары.

Адгулялі вяселле, амаль роўна праз дзевяць месяцаў нарадзілася дачушка Любоў. Яшчэ праз чатыры гады на свет з'явіўся сын Ягор, затым дачка Паліна. І самае галоўнае для нас было тое, што ўсе яны былі здаровыя. Нашы хваробы дзецям не перадаліся.

Да спартыўных вышынь!

– Я быў чалавек вельмі актыўны і акрамя ўсяго іншага пачаў працаваць на грамадскіх пачатках спартыўным інструктарам у клубе для інвалідаў. Вёў усе віды спорту – настольны тэніс, шахматы, плаванне... З плаваннем наогул ніякіх праблем не было. У дзяцінстве мама на канікулах вазіла мяне да нейкіх далёкіх сваякоў у Крым, там я ў 11 год і навучыўся трымацца на вадзе. Вярнуўся ў спецшколу героем – плаваць умею!

Калі даведаўся, што ў краіне ёсць інвалідны спорт на высокім узроўні, паставіў перад сабой мэту – узяць удзел у Паралімпійскіх гульнях. Да гэтага браў дзяцей з двара, трэніраваў іх. Трэніраваў дзяцей – сам трэніраваўся. Але, напрыклад, у 1988 годзе на Гульні ў Сеул адпраўлялі толькі інвалідаў са слабым зрокам, таму што ў іх "калег" з парушэннем апорна-рухальнага апарату не было свайго таварыства.

У 1988-м выйграў чэмпіянат Беларусі па плаванні сярод інвалідаў, у 1989-м – першынство Саюза. У ліпені 1991 года мяне нават выклікалі на зборы ў зборную СССР, але ў выніку адправілі дадому. Без тлумачэнняў. Маўляў, радуйся, што наогул патрапіў на зборы.

Тым не менш пачаў рыхтавацца да Паралімпіяды-92, але зноў аказаўся ў пралёце. Казалі, што каманду сфарміравалі практычна з адных расіян. Тым больш што на зборах хлопцы вымушаны былі аддаваць начальству свае сутачныя. Паколькі я быў старэйшы сярод усіх астатніх, то ўсе адразу зразумелі, што не буду ні з кім дзяліцца грашыма. Адным словам, паўдзельнічаць у Паралімпійскіх гульнях мне так і не ўдалося...

– Але вы патрапілі на чэмпіянат свету...

– О, гэта была цэлая гісторыя! Калі даведаўся, што на Мальце ў 1994 годзе будзе праходзіць першы чэмпіянат свету па плаванні сярод інвалідаў, то зразумеў, што гэта – мой шанц. Іншага не будзе. Задача няпростая, бо трэба было шукаць грошы. Акрамя гэтага, неабходна мець у дэлегацыі ўрача, прадстаўніка каманды, перакладчыка. Што было рабіць?

На паездку патрабавалася 3500 долараў, у 1990-я гады гэта была проста фантастычная сума. Аддаў усе свае зберажэнні! У клубе я вучыў дзяцей-інвалідаў бясплатна, быў адзін хлопчык, з якім займаўся настольным тэнісам. Яго бацька быў багаты чалавек, таму, калі даведаўся пра мой намер паехаць на першынство свету, адразу дастаў з кішэні ў якасці спонсарскай дапамогі 1000 долараў. Трэба ж было нейкім чынам афарміць перадачу сродкаў, таму бізнесмен паехаў на Мальту разам са мной – у якасці прадстаўніка.

Памятаю, на парадзе ў сталіцы Мальты ўсе ішлі з вялікімі сцягамі, а я з гонарам нёс свой "нестандартны" бел-чырвона-белы сцяжок, які купіў у барысаўскім магазіне. А мой "прадстаўнік" на Мальце таксама знайшоў сабе занятак – пачаў актыўна цікавіцца нерухомасцю. Таму замест таго, каб трэніравацца, я вымушаны быў у якасці прадстаўніка самога сябе хадзіць яшчэ і на семінары.

А выступіў, як мне падаецца, вельмі прыстойна – заняў 6-е месца ў спрынтарскай дыстанцыі на 200 метраў, хаця маёй любімай марафонскай дыстанцыі на тым першынстве наогул не было. Уяўляеце, як я ганарыўся: шосты ў свеце! Гэта была мая перамога...

Кватэрнае пытанне

– Нягледзячы на нейкія мае спартыўныя дасягненні, з кватэрай так ніхто і не дапамог. З 1985 года чакаю жыллё, але сітуацыя склалася такім чынам, што не маю яго да гэтага часу. Не буду распавядаць падрабязнасці, але скажыце: гэта нармальная сітуацыя, калі ў вас трое дзяцей, вы – бацькі-інваліды, але не маеце ўласнай кватэры?

Раней мы жылі ў Барысаве ў інтэрнаце для глухіх, але ў 2008 годзе змяніўся закон, нас сабралі на агульны сход і абвясцілі, што будуць высяляць тых, хто не працуе на прадпрыемстве для глухіх. На той момант мы там не працавалі і адпаведна вымушаны былі пакінуць памяшканне. Хаця рэгістрацыя застаецца ў тым жа інтэрнаце. Я пісаў ва ўсе інстанцыі, што нельга так выкідваць людзей на вуліцу. На жаль, мае звароты плёну не далі.

– Зараз вы стаіце ў чарзе на жыллё?

– Так. У Барысаўскім райвыканкаме мы стаім на чарзе ў агульным спісе з 2014 года і ў асобным спісе на атрыманне сацыяльнага жылля – з 2015-га. Пры гэтым атрымліваецца дзіўная сітуацыя: у льготнай чарзе мы не набліжаемся да атрымання кватэры, а аддаляемся. Былі 850-я, праз год сталі 906-я. Калі пачаў пісаць скаргі, то высветлілася, што, маўляў, у нас ёсць катэгорыі людзей, якія маюць права на першачарговае атрыманне жылля, яны і перасоўваюць чаргу. Таму нават не вядома, калі ўжо будзем мець свой вугал. Пакуль жа вымушаны здымаць кватэру ў Мінску, бо тут хоць нейкая праца для жонкі ёсць.

Сітуацыя, безумоўна, абсалютна ненармальная, але для мяне ўсё жыццё – суцэльная барацьба. Так проста мы не здаёмся...

Алесь СІВЫ.
Фота аўтара.

АКЦЫЯ

Ці будуць стаяць чэргі за бясплатным адзеннем, тэхнікай, лекамі?

27 жніўня на мінскай вуліцы Фабрыцыуса, 4 (тэрыторыя "Сталоўкі XYZ") будзе праходзіць "Бясплатны кірмаш", на якім забаронена браць за тавары грошы. Кожны можа бясплатна аддаць ці ўзяць новае ці выкарыстанае адзенне, тэхніку, мэблю, дзіцячыя цацкі, нават лекі і ежу.

Арганізатары заклікаюць усіх жадаючых падзяліцца рэчамі, якімі яны больш не карыстаюцца. Правілы кірмашу вельмі простыя: аддаеш тое, што табе не патрэбна, забіраеш тое, што спадабалася. Важна, каб рэчы былі чыстыя, у прыстойным стане. У вопратцы павінны быць усе гузікі, абутак мусіць быць цэлым. На кірмаш можна прыносіць тэхніку, але калі яна не працуе, абавязкова паведаміць аб гэтым. Ежа і лекі павінны быць свежыя.

Удзел у кірмашы бясплатны для ўсіх – і тых, хто забірае, і тых, хто аддае. Арганізатары адзначаюць, што будуць рады, калі рэчы знойдуць сабе новых гаспадароў, а людзі навучацца больш адказна падыходзіць да спажывання.

Першы "Бясплатны кірмаш" прайшоў у Мінску ў 2014 годзе. Жадаючых атрымаць нешта бясплатна было столькі, што людзі стаялі ў чэргах.

Марыя БУДНІК.

СЦЯГ У РУКІ!

Хочаце быць рэктарам?

Абвешчаны конкурс...

Еўрапейскі гуманітарны ўніверсітэт у 1992 годзе быў заснаваны ў Мінску. Але з-за непаразумення з беларускімі ўладамі неўзабаве вымушаны быў эмігрыраваць у Вільнюс. Фінансуецца ён, у прыватнасці, фондамі і донарамі, Еўрапейскай камісіяй, урадамі больш як 15 краін.

Раз-пораз універсітэцкую супольнасць узрушваюць унутраныя канфлікты. Пасля сыходу з пасады акадэміка А.Міхайлава праблема з кіраўніцтвам толькі абвастрылася. У чарговы раз аб'яўлены конкурс на пасаду рэктара. Адабраны кандыдат будзе працаваць на гэтай пасадзе 5 гадоў з дамоўленым заробкам.

Раней на кіраванне ЕГУ прэтэндавалі некалькі асоб з Беларусі. Цікава, ці возьмуць яны ўдзел у сёлетнім конкурсе?

Кацярына ЗУЕВА.

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

На Брэстчыне дзяцей у школу збіраюць талакою

Дзясяткі шматдзетных і малазабяспечаных сем'яў са Століншчыны атрымліваюць дапамогу ад валанцёраў з Брытаніі і простых беларусаў.

Новыя заплечнікі, канцылярскія прылады, цацкі паступілі ў рэгіён па лініі брытанскай гуманітарнай дапамогі. А жыхары Брэстчыны перадаюць шматдзетным і малазабяспечаным сем'ям адзенне ў добрым стане ў межах дабрачыннай акцыі "Збяром дзяцей у школу". Такая падтрымка асабліва запатрабавана ў сельскай мясцовасці.

Сёння на Століншчыне пражываюць каля трохсот шматдзетных сем'яў, у якіх выхоўваюцца ад трох да васьмі дзяцей. Згодна з дадзенымі Белкаапсаюза, для таго каб сабраць у школу малодшых школьнікаў, прыйдзецца выдаткаваць ад 162 да 304 рублёў для хлопчыка і ад 158 да 327 рублёў для дзяўчынак. Камплект вопраткі, абутку і канцылярыі для вучняў старэйшых класаў будзе каштаваць ад 188 да 504 рублёў. З улікам таго, што сярэднямесячны заробак у Брэсцкай вобласці ў чэрвені 2017 года склаў 706 рублёў, дапамога шматдзетным сем'ям збоку вельмі дарэчы.

Марыя МАЛЕВІЧ.

О ЧЁМ ГОВОРЯТ...

Дом Логвинца взбудоражил общественность

Супруга политика и общественного деятеля Алеся Логвинца выложила на своей странице в «Фейсбуке» фотографию дома, который они с мужем строят недалеко от Минска.

По социальным сетям тут же пробежал недобрый шепоток: мол, откуда у бедного оппозиционера полмиллиона долларов на строительство особняка?

– Я готов ответить на любые вопрос по поводу дома, – говорит Алесь. – Скрывать нам нечего, поэтому жена и разместила фото у себя на странице в «Фейсбуке». К тому же я не делал тайны из того, что строюсь, говорил об этом в интервью.

– Давно строитесь?

– С 2013 года. И стройка идет во многом благодаря помощи отца Вероники.

– А где ваш дом находится?

– В десяти километрах от Минска, Гродненское направление. Этот участок получила Вероника, потому что она была прописана в одном доме с родителями.

– Все своими руками делаете или нанимаете рабочих?

– И сам что-то делаю, и тесть очень много помогает – он строитель. И многие друзья уже побывали на стройке. Толока – это очень по-белорусски. Металлочерепицу, которая лежит на крыше, возили из Белостока – она там минимум в два раза дешевле. Мои друзья помогали мне ее перевозить (надо было перевезти три с половиной тонны, по 50 кг на человека) – и на машинах, и на автобусе.

– Вы всегда хотели жить за городом?

– Я из деревни, Вероника тоже. Участок она получила еще до того, как мы заключили брак. Ну и надо было быстро строиться, за три года нужно было возвести дом. На это были брошены все мыслимые и немыслимые силы, без помощи родителей мы однозначно не уложились бы в сроки.

– Когда новоселье?

– У нас каждую неделю Новоселье – так называется деревня рядом с нашим домом, где живут родители жены. Если серьезно, внутри дома нет никакой отделки, нет отопления.

– Алесь, прошу прощения за бестактный вопрос, но... Откуда у бедного оппозиционера средства на загородный особняк?

– Я считаю себя богатым человеком, не только материально. С моим образованием и компетенцией, семьей, друзьями, студентами, людьми, которым я помогаю и которые помогают мне.

– А все-таки?

– Мы стараемся находить средства на строительство постепенно... На окна, например, Вероника заработала переводчицей для наблюдателей ОБСЕ во время президентской кампании, на плиты перекрытия и забудовские блоки – предпринимательством. Мы вместе преподавали, занимались переводами. На фундамент заработали, сотрудничая с Институтом Гёте. Лестница и двери в гараж – это мои пару переводов для Дома прав человека.

– Остается только порадоваться за вас. Хотя некоторые, увидев фото, позавидовали: мол, хоромы рыночной стоимостью около полумиллиона долларов, за какие шиши?..

– Обидно, когда свои завидуют... Кстати, если мне дадут полмиллиона долларов, я с моим сегодняшним опытом строительства и контактами таких домов много построю!..

Ну и хотел бы заметить, что мы с женой не безработные. И мне не стыдно признаться, что и родители нам помогают – даже продуктами, это дает возможность нам аккумулировать деньги на дом.

– Кстати, неплохой слоган вам подсказали для политической кампании: построил дом – построю и Беларусь. Вы будете выдвигать свою кандидатуру на выборы в местные Советы?

– А есть ли у нас выборы? Это более важный вопрос...

Может, некоторым демократическим кандидатам пообещают какую-то кость – и они станут в очередь за подачкой, согласятся играть по правилам власти. Меня такие игры не очень интересуют...

(«Белпартизан».)

Народная Воля
http://www.nv-online.info
15 ЖНІЎНЯ 2017 г.

РЭЗАНАНС

…Каб не зарасла народная сцежка да Быкава

У "Народнай Волі" за 11 жніўня прачытаў карэспандэнцыю Марыі Малевіч пра тое, як выглядае сёння леціішча Васіля Быкава, якому тры гады таму надалі статус музея. Прачытаў – і слёзы на вочы накаціліся: з якой абыякавасцю ставяцца ўлады да памяці слаўнага сына Беларусі, сусветна вядомага пісьменніка!

Мінула тры гады, як леціішча стала музеем. На жаль, толькі фармальна. Доступ для наведвальнікаў – у летні перыяд, з серады па нядзелю з 11 да 18 гадзін. А чаму толькі ў цёплы час года? Можаце ўявіць, каб у Мінску нейкі дзяржаўны музей зачыняўся з кастрычніка па 1 мая? Я не прыгадваю, каб па падобным раскладзе працаваў нават нейкі перыферыйны музей. А тут музей такога вялікага чалавека, якім павінен ганарыцца кожны беларус і памяць аб якім нам наканавана ўшаноўваць гісторыяй!

У Міністэрстве культуры, бачыце, не хапае грошай на аздабленне былога леціішча Васіля Уладзіміравіча ацяпляльным абсталяваннем, іншымі камунікацыямі. Ёсць грошы на правядзенне ўсялякіх забаўляльных мерапрыемстваў, а каб падрыхтаваць леціішча-музей Быкава да круглагадовай работы – на гэта сродкаў няма. У такім разе я прапаную аб'явіць агульнанародную акцыю па зборы грошай для набыцця музеем усяго неабходнага абсталявання, прывядзення ў парадак участка і тэрыторыі.

Шкада, што аўтар публікацыі не пацікавілася ў Настассі Смірновай, супрацоўніцы філіяла Музея гісторыі беларускай літаратуры (а менавіта ім і з'яўляецца леціішча Быкава), як захоўваюцца экспанаты, звязаныя з творчасцю і жыццём народнага пісьменніка, у зімовы перыяд. Нельга дапусціць, каб нешта было згублена, сапсавана. А не дай Бог залезуць зладзюгі! Для гісторыі трэба захаваць кожную рэч нацыянальнага класіка, чалавека, які пакінуў нам найвялікшую спадчыну, якая павінна быць арыенцірам для многіх-многіх пакаленняў беларусаў.

Дарэчы, мяне вельмі засмуціла тое, што сёння ў музеі В.Быкава "цэнтралізаваныя групы бываюць рэдка". А што зрабіла тое ж Міністэрства культуры на чале з міністрам Святловым, каб прыроднае апірышча знакамітага пісьменніка наведвала як мага больш людзей? Я амаль кожны дзень кручуся вакол Мінска па кальцавой дарозе, але на вочы не трапляюцца ні адзін указальнік, што недалёка знаходзіцца леціішча-музей аднаго з найвядомейшых беларускіх пісьменнікаў і што любы жадаючы можа наведаць яго. А ці заключаны дамовы з турыстычнымі фірмамі, каб яны ўключалі ў свае маршруты "быкаўскі аб'ект"? Вось наступіць новы навучальны год. Будзь мая воля, я распарадзіўся б, каб у першы месяц вучобы, пакуль цёпла, леціішча-музей В.Быкава наведалі вучні тых класаў, у праграме якіх стаяць тэмы, звязаныя з вывучэннем жыцця і творчасці славутага пісьменніка. Для гэтага трэба, каб адгукнуліся транспартнікі і вырашылі пытанне дастаўкі дзяцей "у госці да Быкава".

Ведаю, што ў Мінску жыве жонка Васіля Уладзіміравіча – Ірына Міхайлаўна. Добра было б, каб журналісты "Народнай Волі" сустрэліся з ёю і з вока на вока пагаварылі наконт ушанавання памяці Вялікага Творца, патрыёта Беларусі. Упэўнены, ёй ёсць што сказаць на гэты конт.

Не, народная сцежка не павінна зарасці да таго, хто праславіў нашу родную Беларусь на ўвесь свет!

Генадзь Васільевіч КІСЛЯКОЎ.

Мінск.

ОТКЛИКИ

4 августа в «Народной Воле» напечатана статья Николая Зеневича под названием «Фермерскія клопаты Мікалая Устымчука». Вот первые отклики на нее.

Арендуешь комбайн – можешь просчитаться

Николай Устымчук молодец. У него, как у хорошего хозяина, есть необходимая ему техника: машины, тракторы и полный набор прицепного инвентаря. Вот только жаль – нет зерноуборочного комбайна. А машина эта нужна для уборки зерновых и зернобобовых культур. Фермер правильно понимает: без соблюдения севооборота невозможно получить хорошие урожаи картофеля, свеклы, огурцов, лука и других культур, которые он выращивает. На уборку зерна, говорит Устымчук, выгоднее арендовать комбайн. Да, теоретически выгодно. Но не совсем.

Посмотрите, какая сегодня стоит погода! Лучшей для уборки зерновых культур и желать не надо. Кто в такие дни отдаст тебе в аренду комбайн, если он самому нужен? Никто. Пока не уберет свой урожай. А твое фермерское поле пусть подождет. Но не будем забывать, что зерно – не картофель, который иногда в отстающих хозяйствах убирают до самых заморозков. При сухой погоде после десяти дней у зерновых культур начинаются биологические потери зерна: каждый сверхнормативный день – минус один центнер зерна. Вот так. И сколько дней можно ждать, пока у фермера появится комбайн: из передовых хозяйств, где заканчивается уборка, они переходят в отстающие. А ты, фермер, жди с моря погоды. Прошел «лишний» день – минус один центнер. И так – сколько мы теряем зерна?

Какой же выход из этой ситуации? Я прочитал, что в Лепельском районе Каменский сельский Совет закупил у передового хозяйства списанный зерноуборочный комбайн, отремонтировал его за свой счет в райагропромтехнике, нанял для работы на нем на время уборки пенсионера-комбайнера и… Пожалуйста, люди, подавайте заявки на уборку ваших участков. К вам приедет сельсоветовский комбайн и вовремя, без потерь уберет рожь, пшеницу, ячмень – что хотите. Воспользовались этой услугой и местные фермеры. Стоит услуга недорого, люди благодарны за такую заботу. Хорошо и сельсовету: счет в банке стал расти как на дрожжах.

Почему бы этот опыт не применить и в других районах страны?

Петр ТОЛОКНЯНКО, студент.

Гродненская область.

Только на минеральных удобрениях?

В статье о Николае Устымчуке почему-то ничего не сказано, а есть ли у фермера коровы, лошади, свиньи, птицы и другая живность. А ведь без них, об этом знает каждый сельский житель, невозможно получать высокие урожаи всех культур. Не зря ведь ученые рекомендуют на каждый гектар через 4–5 лет (в зависимости от плодородия почвы) вносить по 40–50 тонн навоза или хорошего компоста. Если в сельхозорганизациях эти рекомендации соблюдаются, то в фермерских хозяйствах – не всегда. Урожаи получают в основном за счет высоких доз минеральных удобрений. А к чему приводит эта практика – всем должно быть понятно. К ухудшению качества выращенной продукции. Не потому ли иногда не хочет ее покупать торговля? Выход из этой ситуации какой? Искать рынки сбыта за пределами страны, где контроль привозных овощей, фруктов, молока и мяса не всегда такой жесткий, как у нас. Чего там скрывать, помогают в этом деле и перекупщики: купили подешевле – продали подороже.

Антонина ГУРЕВИЧ, пенсионерка.

Витебская область.

Фермер из меня не получится

Недавно в воинскую часть, где я прохожу срочную службу, приезжала моя девушка Оля. «Дурень, – сказала она мне, – на вот «Народную Волю», почитай про фермера. Думаешь, у фермеров хорошая жизнь? Перестань об этом мечтать. Такая работа не для тебя».

Прочитал я статью «Фермерскія клопаты Мікалая Устымчука» и не поверил даже: неужели в самом деле у фермеров может быть столько проблем? Вырасти продукцию, а потом думай-гадай, как ее сбыть, где и за что купить хорошую технику, как ее надежно и в нужные сроки отремонтировать. А главное – где и как сохранить урожай, который не успел продать, чтобы он надежно перезимовал. И так далее и тому подобное. Нет, фермерские заботы не для меня.

Я люблю технику, в армии мне доверили танк, я – водитель этой сложной боевой машины. После службы буду поступать в Белорусский аграрный технический университет – хочу стать инженером и работать по специальности в деревне. А фермерство, я понял, не для меня. Спасибо Ольге, которая привезла мне «Народную Волю», и автору статьи про Николая Устымчука. Он меня предостерег от неправильного выбора пути, по которому я хотел пойти. Думаю, каждый человек должен заниматься тем делом, которое ему по душе. Фермером, как говорят, надо родиться.

Денис ПРОКОПОВИЧ, военнослужащий.

Без знаний – никуда!

С интересом прочитал статью про фермера из Ивановского района Николая Устымчука. Как я понял, он хорошо знает сельскохозяйственную технику, умеет и любит на ней работать. А вот в агрономии, чувствуется, разбирается хуже. Я обратил внимание на то, что он не всегда получает высокие урожаи картофеля. Все верно: если не знаешь особенности того или иного сорта, то на ожидаемую отдачу картофельного поля можешь не рассчитывать. Ведь погода не всегда благоприятствует успеху: если, например, летом засуха, то какой-то сорт «сгорит», а какой-то выручит. И наоборот: если лето мокрое, то какой-то сорт вымокнет. И т.д. Поэтому селекционеры выводят различные сорта, и практики (в данном случае фермеры), учитывая это, должны выращивать одновременно не менее трех сортов, чтобы не попасть впросак.

Но разве может знать все тонкости, например, агрономии или агрохимии фермер-инженер? Нет, конечно. Потому, думаю, и бывают иногда неудачи в таком сложном деле, как работа на земле. Чтобы фермеры были вооружены хотя бы минимумом сельскохозяйственных знаний, которые им крайне необходимы, было бы неплохо организовать для них учебу в высших учебных заведениях. Например, в Белорусской академии в Горках, аграрных университетах в областях. Ученые дали бы фермерам самые современные знания, а практики (руководители и специалисты передовых хозяйств) поделились бы своим опытом работы. Для этого следовало бы организовать в вузах фермерские факультеты.

Если государство дает фермерам самое дорогое, что у него есть, – землю, то оно должно помочь им получать максимальную отдачу от каждого гектара, каждой сотки.

Аркадий НЕМЧЕНКО, агроном.

Могилевская область.

МЫСЛИ ВСЛУХ

Мы сами виноваты…

Может, моя мысль кому-то покажется крамольной, но я ее выскажу. Диктатура, авторитаризм, на мой взгляд, держатся прежде всего на менталитете народа. Когда собственное «я» низведено в людях до уровня муравьев – мы получаем Северную Корею! Когда менталитет у народа «пофиговенный», он получает Россию или то, что имеем мы в Беларуси.

А вот чтобы у поляков вдруг возникла диктатура – такое даже трудно представить. И, что интересно, всего несколько лет назад нас, коллективистов-общественников, страшно возмущала особенность польских граждан иметь свое личное мнение! Нас раздражал их «гонор», которого у нас нет и поныне. Если мы не уважаем сами себя, то почему с нашими интересами будет считаться власть? Мы сами порождаем диктатуру, авторитаризм и все, что возникает из них. Сами виноваты…

Виктор КИСЕЛЕВ.

г.Пинск.

ИЗ ПИСЬМА

На «афганцев» махнули рукой

Здравствуйте, уважаемая «Народная Воля»!

Я ваш постоянный подписчик. Вот прочитал статью Евгения Сулыги «Мараварская трагедия» и решил поделиться своим видением ситуации. Действительно, на «афганцев» почти везде махнули рукой. Создается такое впечатление, что сегодня никому нет дела ни до кого. Я, например, хочу найти тех, с кем когда-то служил. Написал письмо в Минскую городскую организацию «афганцев». Ни ответа ни привета.

Надо отдать должное администрации Докшицкого района. По ее инициативе 15 февраля, в день вывода войск из Афганистана, не только вспоминают нас, кого судьба забросила в те далекие края, но и вручают какие-то скромные подарки. В других местах и этого нет. От бывших сослуживцев знаю, что к ним такого внимания не проявляют.

Я ничего ни у кого не прошу и не требую. Я просто изложил свою точку зрения на этот вопрос.

Слава Богу, что мы, «афганцы», в большинстве своем не бросаем друг друга, а остальное – переживем.

Я благодарю «Народную Волю», которая поднимает острые проблемы нашего не совсем морально здорового общества. Храни вас Господь!

С уважением –

Сергей ТИХОНОВЕЦ, воин-интернационалист.

г.п.Бегомль Докшицкого района.

ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ

Виктория Азаренко борется за сына

Новость о том, что у известной белорусской теннисистки Виктории Азаренко могут отобрать сына, взбудоражила многих и у нас, и за рубежом. Как известно, сейчас теннисистка ведет подготовку к судебному разбирательству об опекунстве над ребенком с гражданином США Билли МакКигом, отцом ее восьмимесячного сына. Суд города Лос-Анджелеса (штат Калифорния) запретил Виктории Азаренко вывозить ребенка за пределы города до окончания судебных слушаний. «Народная Воля» собрала некоторые подробности личной жизни Виктории.

Любовь зла…

27-летний американец Билли Маккиг – гражданский муж Виктории Азаренко и отец ее ребенка. Билли Маккиг учился в католической церкви, закончил Миссурийский университет.

Билли мечтал играть в НХЛ, но профессиональным хоккеистом так и не стал. Билл играет в любительский хоккей и часто тренируется вместе с Викторией.

Осенью минувшего года бойфренд Азаренко выступал на чемпионате Минска по хоккею с шайбой среди любительских команд – как легионер примкнул к «Драконам», выступающим в Ночной хоккейной лиге.

В своих интервью Азаренко рассказывала, что ее избранник усиленно занимается изучением русского языка, чтобы быстрее освоиться в русскоязычной среде.

Кстати, Билли Маккиг не сразу привык к белорусской действительности.

«Вначале был культурный шок, но сейчас он уже резидент Беларуси», – рассказывала Азаренко. – *Он играет в хоккей, и ему все нравится. Конечно, есть сложности с языком, но он открыл для себя что-то новое, кроме Америки».*

В июле 2017-го пара распалась, Маккиг уехал в Беверли-Хиллз и обратился в суд, где заявил, что обеспокоен похищением ребенка. Как сообщается, суд в короткий срок принял решение, что ребенок должен быть возвращен в Лос-Анджелес.

Отец забрал 7-месячного малыша и лишил спортсменку возможности ночевать со своим сыном.

Тайна личной жизни

Мама Виктории Азаренко на вопросы о том, какая кошка пробежала между дочкой и ее избранником, не отвечает. *«Я не буду комментировать все это…»* – говорит Алла Валентиновна журналистам.

Адвокат за 850 долларов в час

Виктория Азаренко обратилась к лучшим адвокатам в области семейного права.

Лора Вассер по прозвищу Королева разводов практикует адвокатское право более 20 лет и является автором книги «Это не обязательно должно быть именно так: как развестись, не разрушив семью и не обанкротившись». Она представляла интересы таких известных персон, как Ким Кардашьян, Стиви Уандер, Бритни Спирс, Анджелина Джоли, Кристина Агилера и Джонни Депп.

По сообщениям СМИ, час работы Вассер стоит 850 долларов плюс комиссия за каждое дело в размере 25 тысяч долларов.

Второй адвокат Азаренко – Зив Вальнер, в Израиле он также считается лучшим в области семейного права.

С кем останется сын?

Известно, что Азаренко по решению суда уже получила право ночевать с сыном. Бывшая пара вроде как договорилась о равноправном соглашении – 50/50. Но дело об опеке только началось. В сентябре пройдут слушания, на которых будет решаться вопрос родительских прав.

Вика, держись!

Тем временем в интернете стартовала кампания поддержки Виктории Азаренко. На страничках спортсменки в социальных сетях почти под каждой фотографией – отклики самых разных людей на недавнюю новость.

«Вика, держись! Мы верим, что ты выиграешь свою главную битву – это битва за сына! Справедливость восторжествует! Мы держим за тебя кулаки!!»

«Викуля, мы тебя очень любим и шлем тебе свои позитивные флюиды. Мы верим в тебя!»

«Ну вот, оказывается, и среди американцев есть любители присосаться к женским деньгам, заработанным трудом и потом. Недостойное поведение недостойного мужчины. Вика, держись! Вся Беларусь с тобой!»

«Вика, ты обязательно отстоишь свои права на ребенка, твои настоящие фанаты будут ждать твоего возвращения, сколько бы ни потребовалось!!!»

Алина ВЕТРОВА.

БЛИЦ

А как вы отреагировали на новость о проблемах в личной жизни прославленной спортсменки?

Тамара СИДОРЕНКО, адвокат:

«Печально, что ребенок может остаться без мамы или без папы»

Мне просто бесконечно жаль всех троих в этой ситуации – и маму, и папу, и дитя. Не будет у них общей радости, не будет всех тех приятных моментов, которые обычно наблюдают родители, которые вместе растят ребенка.

Печально оттого, что ребенок может остаться без мамы или без папы. Потому что у этого маленького человека будет совсем другая жизнь, и вряд ли лучше.

Светлана САНСЕВИЧ, сметчик:

«Отца ребенка нужно выбирать ответственно»

Я считаю, что дети – дело ответственное. Зачем рожать от первого встречного, от каждого мужчины, который тебе симпатичен? Ведь ребенок – это не на месяц игрушка, это навсегда. И отца ребенка нужно выбирать ответственно.

Алесь ПУШКИН, художник:

«Многие женщины считают, что мужики сволочи…»

Нет, я не в защиту бывшего бойфренда Азаренко. Мне хотелось бы, чтобы суд, который будет рассматривать это дело, был объективным. Такие дела всегда непростые. И надо удовлетворить интересы всех в этой ситуации.

А вообще, к черту все эти медали, победы на конкурсах, чемпионство, если из-за них маленький человек будет расти несчастным. Не карьера, а дети главное в жизни.

Александр ГРИГОРОВ, экс-министр спорта:

«Слава Богу, мне не приходилось разруливать подобные ситуации!»

– Я даже не знаю, что тут сказать… Настолько личное дело, что трудно что-то предполагать – надо знать все обстоятельства этой семейной истории. Какие тут могут быть комментарии?.. Конечно, это беда для любой женщины, когда есть риск остаться вдалеке от ребенка…

Слава Богу, мне в бытность министром не приходилось разруливать подобные конфликты.

Юрий ЯСИНСКИЙ, заслуженный тренер Беларуси, пенсионер:

«Лучше белорусских мужчин на свете нет!»

Не поверите, но я предполагал, что именно так все и закончится!

Может быть, мой взгляд не всем понравится, но я искренне считаю, что лучше наших, белорусских, мужчин на свете нет! Они надежные, умные, работящие. И когда наши известные спортсменки одна за другой начали выходить замуж за иностранцев, рожать от них детей, я понять не мог: неужели они не могли найти себе пару среди наших спортсменов, артистов, военных? Почему наши девушки так стремятся выйти замуж за иностранцев? Брак с иностранцем – это всегда жизнь на две страны. Как перелетные птички. Но птички, обзаведясь потомством, всегда на родину возвращаются.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
15 ЖНІЎНЯ 2017 г.

ДАТЫ

© picture-alliance/dpa

Индия и Пакистан: 70 лет независимости

Обе страны все еще остаются непримиримыми соперниками. Вот как происходил раздел Британской Индии.

«С ударом часов в полночь, когда весь мир спит, Индия пробуждается для жизни и свободы. Душа нации, которую долго подавляли, наконец-то сможет себя проявить», – такими высокопарными словами **Джавахарлал Неру** провозгласил независимость Индии в ночь с 14 на 15 августа 1947 года. Но процесс разделения бывшей колонии на Индию и Пакистан принес немало страданий жителям новых государств.

От 7 до 8 миллионов человек лишились своей родины в Индии и бежали в Пакистан во время царившего хаоса. Примерно столько же мигрировали в обратном направлении. В ходе развязанного религиозными фанатиками насилия погибли сотни тысяч человек.

Махатма Ганди, ключевая фигура индийского движения за независимость, считал, что мечта всей его жизни о единой независимой Индии разрушена. Он всегда выступал за общие, межконфессиональные и ненасильственные действия против колонизаторов. Бывшая Британская Индия прошла затяжной путь от неограниченной автократии колониального правительства к парламентской системе. Изначально этот процесс ни в коем случае не был рассчитан на появление двух государств. И все же при движении за независимость возникла тень соперничества и недоверия между мусульманским меньшинством и индуистским большинством.

© AP

Джавахарлал Неру и Махатма Ганди.

© picture-alliance/AP/A. Rahi

Кашмир – яблоко раздора между Индией и Пакистаном.

План Маунтбеттена

Так называемый «план Маунтбеттена» был одобрен в начале июня 1947 года руководителями Мусульманской лиги, ИНК, сикхов и Великобритании. Он был воплощен в жизнь уже через 10 недель. Основным принципом этого плана было самоопределение каждого региона большинством местного населения, которое должно было само решать, в какую именно страну в итоге оно войдет. В итоге «смешанные» провинции Пенджаб и Бенгалия были разделены и принадлежат сегодня частично Индии, Пакистану и Бангладеш (бывшему Восточному Пакистану).

Регионам, где большинство населения исповедовало одну религию, было проще. Так, провинции Синд, Белуджистан и другие территории на северо-западе Британской Индии ожидаемо проголосовали за вхождение в Пакистан. А большинство индийских княжеств беспрепятственно присоединились к Индии. Основатель Пакистана **Джинна** заявлял: *«Наша цель - мир внутри и за пределами страны. Мы хотим жить мирно и в искренней дружбе с нашими соседями»*. Однако позднее эта концепция трагически разбилась о реальность. Область Кашмир и по сей день остается яблоком раздора между Индией и Пакистаном. Это произошло потому, что большинство населения там исповедовало ислам, а правитель-индуист хотел сохранить независимость княжества.

В итоге население выступило против автократичного правления, а в Кашмир позднее вторглись пакистанские вооруженные формирования. Князь бежал в Дели и предложил Индии сделку: Кашмир входит в состав Индии в обмен на военную поддержку. Маунтбеттен, который еще короткое время оставался генерал-губернатором Индии, выразил согласие на такой сценарий, но потребовал позже провести в Кашмире референдум, чтобы население могло само решить вопрос вхождения в Индию или Пакистан. Плебисцит так и не состоялся.

Итогом стала необъявленная война между регулярными войсками Индии и Пакистана в Кашмире. При посредничестве ООН в 1949 году было заключено перемирие. Линия разграничения и стала фактической границей, которую, однако, обе стороны не признают до сегодняшнего дня.

ИХ НРАВЫ

Бельгийский принц может остаться без госвыплат

Брат короля Бельгии 53-летний принц Лоран может остаться без государственных выплат в размере 308 тысяч евро.

Лоран Бельгийский в конце июля присутствовал на торжествах в Брюсселе, организованных китайской стороной по случаю 90-летия создания армии КНР.

В своем Twitter Лоран Бельгийский выложил фотографию с торжественного приема. На снимке брат короля Бельгии запечатлен в военной форме в окружении китайских военных. Все вместе они разрезают торт.

Информация о рекламе в Twitter и конфиденциальность

Как отмечает издание, принц принял приглашение китайцев, несмотря на то, что ранее премьер Бельгии запретил ему встречаться с иностранными официальными лицами. Глава правительства пригрозил, что в противном случае принц Лоран может лишиться положенной ему ежегодной дотации в 308 тысяч евро.

Несколькими годами ранее младший брат короля Бельгии привлек к себе внимание прессы благодаря курьезу, случившемуся в 2011 году на свадьбе князя Монако Альбера II. Во время церемонии венчания принц Лоран не удержал равновесие и растянулся на красной ковровой дорожке. Этот незначительный инцидент вызвал заметный интерес бельгийской прессы, которая следит за каждым шагом представителей королевской семьи.

НУ И НУ!

В Дубае и Нидерландах делают плавающие дома

У берегов Дубая находится архипелаг искусственных островов в виде карты мира. Около одного из них – «Санкт-Петербурга» – будут расположены плавающие дома с подводными спальнями и ванными комнатами.

Также в Дубае скоро появятся еще несколько новых проектов плавающих домов.

Некоторые из этих вилл проектируются в Нидерландах – стране, для которой такой тип недвижимости не роскошь, а необходимость. Из-за повышающегося уровня Мирового океана и нехватки земли под строительство в Голландии появляются целые кварталы плавучих зданий.

РЕЙТИНГ

За Меркель готовы проголосовать 52 процента избирателей

Возглавляемый Меркель блок христианских партий ХДС/ХСС остается лидером предвыборной гонки. Рейтинг партии ее соперника Мартина Шульца увеличился на 1 процентный пункт, показал опрос медиакомпании ARD.

Если бы выборы канцлера ФРГ проводились напрямую, за Ангелу Меркель проголосовали бы 52 процента избирателей. Ее соперника, члена СДПГ Мартина Шульца, поддержали бы 30 процентов респондентов. 14 процентов опрошенных не стали бы голосовать ни за Меркель, ни за Шульца. Такой итог опроса ARD-Deutschlandtrend.

БЕЗОПАСНОСТЬ

Украинская «Стена» на границе с Россией

По прошествии трех лет с начала строительства укреплений на границе Украины с Россией так называемый проект «Стена» выполнен всего на 15 процентов. Об этом сообщил в интервью DW помощник руководителя Государственной пограничной службы Украины **Олег Слободян.** Согласно первоначальным планам, все строительные работы на украинско-российской границе должны были завершиться в 2018 году.

Как отметил Слободян, проект выполняется в соответствии с имеющимися средствами: *«На данный момент профинансировано около 15 процентов и, соответственно, столько же и реализовано»*. По его словам, из запланированных на «Стену» более 4 млрд гривен выделено 669 млн, поэтому окончание проекта отсрочили на два года. Работы осуществлялись в Харьковской и Черниговской областях, а в прошлом году начались на участке в Луганской области.

Фото: facebook.com/yatsenyuk.arseniy

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

svaboda.org (RFE/RL)

Міфы і праўда пра рак

Эксклюзіўнае інтэрв'ю дырэктара Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра анкалогіі і медыцынскай радыялогіі Алега Суконкі

Чаму рак – не хвароба, а пераход у іншы стан?
Ці праўда, што кожны чалавек калісьці можа захварэць на рак?
Чаму ў Віцебскай вобласці хварэюць на рак больш, чым у чарнобыльскіх раёнах?
Чаму трэба пераходзіць на страхавую медыцыну?
Чаму флюараграфія і рэнтген не паказваюць рак лёгкіх на ранняй стадыі?
Якія абследаванні неабходна рабіць кожнаму чалавеку?
З чаго смяюцца ў Бараўлянах?
Пра гэта ды многае іншае – у эксклюзіўным інтэрв'ю, якое даў дырэктар Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандрава прафесар, доктар медыцынскіх навук ***Алег Суконка****.*

«Раней гэта былі нейкія разгромныя аперацыі, якія калечылі»

– Алег Рыгоравіч, дзякую за магчымасць наведаць РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандрава, які вы ўзначальваеце. На пачатку размовы я хацела згадаць кнігу «Жыццё пасля раку», выдадзеную Радыё Свабода тры гады таму. Гэта гісторыі 22 чалавек, якія жывуць па 10, 20 і 30 гадоў пасля анкалагічнага дыягназу, якія ўсвядомілі, што рак – не прысуд, а жыццё пасля раку набывае новы сэнс. Ці шмат у вашай медыцынскай практыцы было выпадкаў, калі людзі жылі 20, 30 гадоў пасля анкалагічнага дыягназу?

– Ёсць няслушнае ўражанне ў насельніцтва, што пасля раку жыцця няма. Анкалагічныя хворыя – не рэдкі выпадак на сённяшні дзень. І ўсё ж прыблізна 70% людзей, якія лечацца, жывуць дастаткова доўга, многія заканчваюць свой жыццёвы шлях не праз рак, а з прычыны іншых хвароб – сэрца, інсультаў. Пасля раку людзі жывуць дастаткова доўга, бо анкалогія зрабіла значныя крокі за апошнія гады. Я знаёмы з гэтай кнігай, мне яе падаравалі. Жыццё змяняецца ў людзей, якія прайшлі праз анкалагічныя хваробы...

Што да лячэння анкалагічных хворых... Раней гэта былі нейкія разгромныя аперацыі, якія калечылі, чалавек заставаўся інвалідам. Усё, што мы цяпер робім, накіравана на тое, каб чалавек не быў інвалідам, каб ён працаваў, каб стаў пасля лячэння нармальным чалавекам, канечне, захоўваючы ўжо іншыя стандарты жыцця. Што я маю на ўвазе? Калі ён курыў, мы працуем з ім, каб ён кінуў. Каб не пераядаў, займаўся спортам... Я ведаю людзей, якія жывуць і 30 гадоў, і 40 пасля раку.

«Практычна кожны чалавек калісьці захварэе на рак. Без выключэння»

– Калі я працавала над кнігай «Жыццё пасля раку», усвядоміла: калі раптам я атрымаю гэты дыягназ, мне не будзе так страшна, таму што я ведаю: многія людзі праз гэта прайшлі і нават удасканаліліся. Некаторыя героі кнігі казалі, што дзякуючы гэтаму дыягназу яны ўбачылі зусім іншы сэнс жыцця. А вы самі калі-небудзь думалі пра тое, што такі дыягназ вам ці вашым блізкім могуць паставіць?

– У маёй сям'і было шмат трагедый. У мяне, не буду ўтойваць, жонка памерла ад ракавай хваробы, і сястра, таму я прайшоў сам праз гэта і ведаю, як гэта знутры адбываецца. Увогуле на сённяшні дзень за мяжой, у ЗША напрыклад, кажуць, што рак – гэта ўжо не хвароба, гэта пераход у іншы стан чалавека. Чаму? Таму што генетычна кожны чалавек, так задумана прыродай, а можа, яшчэ кімсьці (мы гэтага не ведаем), – мы ўсе нясём у сабе генетычную інфармацыю ў нашым геноме пра развіццё ракавага захворвання. Гэта даказана. Практычна кожны чалавек калісьці захварэе на рак. Без выключэння кожны чалавек.

Таму гэта, можа быць, нават і не хвароба, а іншы стан чалавека. І мы наогул кажам, што, калі ў нас гэта закладзена на генетычным узроўні, ці можам мы казаць пра выздараўленне ад раку? Гаворка ідзе пра падаўжэнне жыцця на тыя гады, пра якія вы сказалі, – на 30, 40, 50 гадоў. Мы лічым, што гэты чалавек папраівўся. І мы падаўжаем жыццё на такія дастаткова вялікія тэрміны. Гэтая хвароба на сённяшні дзень – нумар адзін. Сардэчныя і іншыя хваробы – ужо другарадныя.

«Калі мы зразумеем, чаму ракавая клетка бессмяротная, тады мы таксама будзем бессмяротныя»

– І для беларускай медыцыны таксама?

– Усё перадавое, што ёсць у свеце, – у сферы анкалогіі. Трэба зразумець паходжанне раку, чаму ракавая клетка памнажаецца нястрымана, чаму яна бессмяротная... І калі мы зразумеем, чаму бессмяротная ракавая клетка, тады мы таксама будзем бессмяротныя. Таму на сённяшні дзень усе асноўныя сродкі ўкладаюцца менавіта ў такія даследаванні на малекулярна-генетычным узроўні.

– Жыццё пасля раку. Напэўна, можна сказаць, што жыццё з ракам...

– Напэўна. Гэта тычыцца кожнага чалавека. І таму да гэтага трэба спакойна ставіцца. Так задумана прыродай. Мы нічога не можам з гэтым зрабіць.

– Я чытала, што зараз у навуковым асяроддзі абмяркоўваецца магчымасць нават перайменавання некаторых тыпаў раку, якія павольна развіваюцца, якія добра лечацца, каб не называць іх ужо анкалагічнымі хваробамі, каб не траўміраваць людзей. Як вы да гэтага ставіцеся?

– Я лічу, што наогул людзям трэба ставіцца больш спакойна да гэтай хваробы. Па-першае, гэта не фатальнасць у наш час, я сказаў бы, часовая нязручнасць. Калі рак выяўляецца на ранніх стадыях, а зараз гэта прыкладна 60 працэнтаў (я кажу пра нашу краіну), некаторыя да 70%, мы кажам, што гэта поўнае выздараўленне. То бок невялікая аперацыя, нават не аперацыя, а нейкая маніпуляцыя. Чалавек папраўляецца і працягвае жыць нармальным жыццём. Своечасова трэба абследавацца, пачынаючы з 50 гадоў.

ПЭТ-цэнтр як найсучаснейшы метад дыягностыкі раку на ранніх стадыях

– Вы працуеце ў анкалогіі з 1984 года. У Рэспубліканскім навукова-практычным цэнтры анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандрава прайшлі ўсе прыступкі ад малодшага навуковага супрацоўніка да дырэктара цэнтра.

– Усе пасады, якія толькі ёсць, я прайшоў.

– Наколькі я ведаю, вы рабілі ўнікальныя аперацыі ўпершыню ў Беларусі ў сферы анкаўралогіі. Ці працягваеце аперыраваць на пасадзе дырэктара?

– Зараз радзей. У аперацыйнай бываю, але не столькі, колькі хацелася б. Паколькі апошнія 5–7 гадоў займаюся гаспадарчай дзейнасцю, будаўніцтвам... Я ўжо больш будаўніком стаў! Увогуле дзяржава на развіццё нашага цэнтра сродкаў дае дастаткова. Мы не пакутуем. За апошні час у нас вельмі вялікае развіццё.

За апошнія 5 гадоў мы ўвялі ў дзеянне вялікі, на ўсю краіну, пазітронна-эмісійны цэнтр. Гэта найсучаснейшы метад дыягностыкі раку на ранніх стадыях, які дазваляе не толькі дыягнаставаць, але і кантраляваць лячэнне. Абсалютна іншы ўзровень лячэння.

Мы адкрылі малекулярна-генетычную лабараторыю: вялікі шасціпавярховы будынак, хаця ўвогуле восем паверхаў – два паверхі для тэхнічнай апаратуры.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

Міфы і праўда пра рак

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

Які ў нас асноўны хірургічны корпус, такі і тэты. Ёсць шэсць падраздзяленняў даследаванняў раку. Гэта аснова нашага цэнтра, вакол якой усё ў нас будуецца: сучаснае лячэнне і навуковыя даследаванні. Мы пабудавалі цудоўную паліклініку, якая абсталявана сучасным абсталяваннем. Там ёсць аддзяленне амбулаторнай хірургіі, амбулаторная хіміятэрапія, аддзяленне УГД, эндаскапія, рэнтгенаўскае аддзяленне і прыём. Зараз аддаджваем працу, працуюць дзве змены, з васьмі да васьмі. Мы зрабілі капітальны рамонт некалькіх корпусоў – ЛОР, уралагічнага і гінекалагічнага. Наогул у нас 30 будынкаў і пабудоў на 30 гектарах.

Штодня 800 пацыентаў амбулаторна, стацыянар на 800 ложкаў

– А колькі за дзень можа прыняць ваш цэнтр, амбулаторна і ў стацыянары?

– У сярэднім штодня ў нас амбулаторна праходзяць каля 800 пацыентаў. У цэнтры 2 тысячы супрацоўнікаў, дактароў больш за 500 чалавек, з іх каля 100 кандыдатаў навук, 30 прафесараў... Стацыянар на 800 ложкаў. Цяпер крыху змянілі падыход, робім упор на амбулаторнае лячэнне. Я ўжо казаў пра амбулаторную хірургію і амбулаторную хіміятэрапію. Мы пачынаем будаваць вялікую гасцініцу, дзе будзе кавярня і дастаткова вялікі рэстаран. Гэта для замежных гасцей, якія прыязджаюць да нас лячыцца і абследавацца. Мы пераходзім на тыя ж тэхналогіі, што і за мяжой. Сёння хворы паступае, максімум заўтра яму робяць аперацыю, і праз тры-чатыры-пяць дзён ён павінен выпісацца. А колькасць ложкаў, наадварот, будзем скарачаць, мы проста інтэнсіфікуем метады працы.

Без аперацыі. Гама-нож для лячэння пухлін галаўнога мозгу

– Адзін з герояў кнігі «Жыццё пасля раку», калі з ім размаўлялі чатыры гады таму, расказваў, што ездзіў рабіць аналіз у Маскву ў ПЭТ-цэнтр (пазітронна-эмісійны цэнтр), паколькі чатыры гады таму ў Беларусі такога цэнтра яшчэ не было. Цяпер ПЭТ-цэнтр ёсць у Бараўлянах. Але калі б у вас была магчымасць атрымаць максімальна магчымы бюджэт, што б вы яшчэ зрабілі ў першую чаргу?

– Мы не абдзелены ўвагай дзяржавы. Нядаўна адкрылі новы цэнтр прамянёвай тэрапіі. Мы маем новы лінейны паскаральнік апошняга пакалення. Цяпер маем і гама-нож для лячэння хвароб пухлін галаўнога мозгу.

Мы атрымліваем сродкі, імкнёмся іх старанна і рупліва выкарыстоўваць, каб накіроўваць іх на патрэбныя кірункі. У нас ёсць канцэр-рэгістр, статыстыка анкалагічных захворванняў. І ўсё, што мы развіваем, залежыць ад гэтага. Мы першыя на постсавецкай прасторы арганізавалі канцэр-рэгістр і цяпер маем магчымасць прасачыць [illegible] можам прагназаваць, што будзе наперадзе.

На першым месцы ў мужчын рак прастаты, у жанчын – малочнай залозы

– За апошнія 10 гадоў як змянілася дынаміка развіцця анкалагічных захворванняў у Беларусі і што на гэта ўплывае?

– Як і ва ўсім свеце, у нас адзначаецца рост анкалагічных захворванняў, прычым істотны. Гэта агульнасусветная тэндэнцыя... Адной рукой [illegible] людзі сталі жыць даўжэй, у тым ліку ў Беларусі. За мяжой жывуць да 80, і да 90 гадоў. А адваротны бок медаля – колькасць анкалагічных хвароб узрастае прапарцыянальна павелічэнню сярэдняй працягласці жыцця і паляпшэнню дыягностыкі. Калі параўнаць час, калі я пачынаў працаваць у 1980-я гады, і зараз, то я ніколі нават не думаў, што будзе такі ўзровень развіцця медыцыны ва ўсім свеце і ў прыватнасці ў нашым цэнтры, у Беларусі. Гэта агульная тэндэнцыя.

– А як мяняецца дынаміка развіцця розных тыпаў раку?

– У Беларусі ў мужчын быў на першым месцы рак лёгкага. Цяпер ён перайшоў на другое месца, на першым месцы рак прастаты. Каласальны рост. Гэта звязана з тым, што мы пачалі дыягнаставаць рак прастаты на ранняй стадыі. Мы правялі па ўсёй краіне вялікую праграму па ранняму выяўленню, так званы скрынінг.

Кожны мужчына пасля 50 год, калі ідзе здаваць звычайныя аналізы ў паліклініку, ведае, што трэба здаць кроў на ПСА (прастатычна-спецыфічны антыген). Гэта маркер, які [illegible] У Мінскай вобласці ёсць рэгіёны, дзе ўвогуле 3-я і 4-я стадыі не выяўляюцца, а калі нават 3-я стадыя, то яна ўсё роўна аперабельная. Колькасць такіх хворых – 50 тысяч, і мы прагназуем, што яна будзе расці. А ў жанчын на першым месцы як быў, так і застаецца рак малочнай залозы. На жаль, гэта праблема. Штогод выяўляецца каля 5 тысяч жанчын з гэтым ракам. У мужчын і ў жанчын наступныя месцы займае рак кішэчніка. Раней на другім месцы быў рак страўніка, цяпер – рак лёгкага, а ў жанчын – рак кішэчніка, а потым ужо рак ячнікаў і г.д.

– З чым гэта можа быць звязана? Магчыма, з пэўнымі звычкамі ў грамадстве?

– У нас [illegible] праца ў справе выяўлення раку лёгкага, у справе барацьбы з паленнем і іншае, у выніку гэтага раку стала менш у мужчын, але не намнога. [illegible] Генетычна мадыфікаваныя прадукты, вялікія дозы антыбіётыкаў у жывёл, каб пазбегнуць інфекцыі. Дарэчы, у ЗША паводле заканадаўства [illegible] на птушкафабрыках [illegible] антыбіётыкаў у мясе кур ці індыкоў... Гэта ва ўсім свеце праблема.

«Найбольшая колькасць раку – у Мінску і Віцебскай вобласці»

– А калі казаць пра рэгіёны Беларусі, то якія ёсць тэндэнцыі росту анкалагічных хвароб?

– Найбольшая колькасць раку – у Мінску і, што дзіўна, у Віцебскай вобласці. [illegible] Калісьці думалі, што гэта звязана з хімічнай вытворчасцю ў Наваполацку. Але ў Оршы, адкуль я сам родам, няма такой вытворчасці, ці ў Гарадоцкім раёне [illegible] Віцебскую вобласць, там колькасць жыхароў памяншаецца больш, чым у іншых рэгіёнах нашай краіны, і колькасць раку там большая, чым на Гомельшчыне ці Брэстчыне, чым у чарнобыльскіх рэгіёнах. Мы пакуль не можам адказаць на гэтае пытанне.

Ясна, што ў Мінску больш неспакойнае жыццё. Але чаму ў спакойных раёнах Віцебскай вобласці такая колькасць раку? Можа быць, гэта звязана з геалагічнымі працэсамі... Кажуць, што града нейкая, разлом на Віцебшчыне праходзіць [illegible] Але гэта не даказана. Мы фіксуем факты, але даказаць і выявіць, з чым гэта звязана, пакуль не можам.

«Мы трацім асноўныя грошы, як увогуле ў свеце, на лячэнне раку трэцяй-чацвёртай стадыі»

– Які найвялікшы выклік стаіць перад беларускай анкалогіяй? У чым вы бачыце асноўную праблему, накірунак дзеяння?

– Самае галоўнае, над чым мы штодзённа працуем, гэта ранняя дыягностыка. Лячэнне раку эфектыўнае ў першай-другой стадыі. Тады найбольш добрыя вынікі і патрэбны невялікія сродкі, маленькія аперацыі, у асноўным лапараскапічныя, ніякіх вялікіх разрэзаў. Мы трацім усе асноўныя грошы, як увогуле ў свеце, на лячэнне раку трэцяй-чацвёртай стадыі. На чацвёртай стадыі падаўжэнне жыцця – максімум год-тры. Трэцяя стадыя – 50 на 50, за 5 гадоў гіне, на жаль, 50 працэнтаў хворых. І мы туды ўсе грошы выдаткоўваем. Гэта нерацыянальнае выкарыстанне сродкаў. Асноўнае, самае галоўнае – гэта ранняе выяўленне раку.

Неэфектыўныя прафагляды, рэнтген і флюараграфія

– А што звычайнаму чалавеку – акрамя таго, што не паліць, не злоўжываць алкаголем, імкнуцца да здаровага харчавання – трэба абавязкова рабіць з пункту гледжання медыцынскіх абследаванняў?

– Ранняе выяўленне раку прадугледжвае пэўныя мерапрыемствы. Калісьці, яшчэ з часоў Семашкі, у нас былі вельмі распаўсюджаны прафілактычныя агляды. А што такое прафагляды? Нават вызначэння няма. Можа, у 30-я гады мінулага стагоддзя гэта мела значэнне на якіхсьці шкодных вытворчасцях, а мы па-ранейшаму гэтым займаемся. Гэта неэфектыўна.

Ранняе выяўленне раку, альбо скрынінг, ідзе цяжка ва ўсіх краінах свету. Здавалася б, гэта павінна было б быць найбольш проста, а гэта цяжка, таму што складана ўпарадкаваць працэс. Па-першае, патрэбна абсталяваць першаснае звяно і навучыць трохі па-іншаму мысліць [illegible]

– Не флюараграфію?

– Я, напрыклад, забыў бы такі метад, як флюараграфія. У нас у цэнтры даўно ўжо флюараграфіі няма. [illegible]

Вось чалавек прыходзіць, скардзіцца на кашаль, бранхіт не праходзіць. Што робіць тэрапеўт? Ён, як правіла, адпраўляе яго ў лепшым выпадку на рэнтгенаграфію. Мы такія выпадкі разбіраем. [illegible] на патолагаанатамічных канферэнцыях [illegible] і толькі тады прызначаюць камп'ютарную тамаграфію. А ўвогуле трэба было пачынаць з камп'ютарнай тамаграфіі. [illegible] Той жа рак прастаты. [illegible] Цяпер ужо ўсе ведаюць, што трэба зрабіць ПСА. [illegible] Трэба абсталяваць паліклінікі адпаведнай апаратурай, навучыць падрыхтаваных людзей. [illegible] Гэта вялізная праца. Ва ўсіх краінах свету гэта складана праходзіць. І гэта дорага, мы з гэтым сутыкаемся.

А як выявіць каларэктальны рак? [illegible] каланаскапію. [illegible] у чалавека якая алергічная рэакцыя ці які шок здарыцца? Вось гэтым мы і займаемся сёння. Павольна, але ўпарта. Па ўсёй краіне.

– Я ведаю, што вынайшлі ўжо беларускія анкамаркеры...

– Мы таксама працуем над гэтым. Да прыкладу, ёсць анкамаркеры на рак ячнікаў, кішэчніка, падстраўнікавай залозы, лёгкага. Але іх эфектыўнасць невялікая. Прыблізна 20 працэнтаў мы трапляем у кропку, а 80 працэнтаў – міма. А вось эфектыўнасць анкамаркера раку прастаты – 60–70 працэнтаў. І не толькі мы, увесь свет працуе, каб знайсці маркеры, якія па аналізе крыві могуць выяўляць анкалагічную хваробу...

Абавязковая каланаскапія пасля 50 гадоў

– Вы кажаце пра раннюю дыягностыку з пункту гледжання медыцынскай службы. А што ўсё ж чалавек мусіць зрабіць абавязкова?

– Адпаведным чынам даследавацца. Пачынаючы з 50 гадоў трэба рабіць? Мужчынам трэба здаваць кроў на ПСА, раз на 5–10 гадоў рабіць каланаскапію, раз на тры гады рабіць камп'ютарную тамаграфію лёгкіх у абавязковым парадку. [illegible] Жанчынам раз на год праходзіць мамаграфію і рабіць мазок з шыйкі маткі, таксама зрабіць каланаскапію, камп'ютарную тамаграфію лёгкіх. [illegible]

Расходы на цэнтр у Бараўлянах такія, як на ўсе астатнія РНПЦ разам

– А ў беларускім бюджэце, выдзеленым на медыцыну, якую частку займаюць расходы на анкалогію?

– Каб вы параўналі, у Беларусі каля 20 рэспубліканскіх навукова-практычных цэнтраў. Дык вось расходы на наш цэнтр – як на ўсе астатнія разам узятыя!

– А калі параўнаць з сусветнай практыкай?

– Мы да гэтага набліжаемся. Сярод нашых суседзяў мы найлепш фінансуемся. У Польшчы, Венгрыі, Партугаліі на анкалогію вельмі сур'ёзныя сродкі выдаткоўваюцца. [illegible]

100 аперацый на дзень. «Наш цэнтр у будучым можа ўсю краіну абслугоўваць»

– А ў вас замежнікі лечацца?

– Наш цэнтр – адзін з найлепшых на постсавецкай прасторы. [illegible]

– Адкуль звычайна едуць?

– З усіх краін, найбольш з Расіі і Украіны. [illegible]

– Якія ўмовы для іх у параўнанні з беларусамі?

[illegible]

– А ці няма асцярогі, што праз замежнікаў менш беларусаў змогуць атрымаць дапамогу?

– Не. У нас нізкія праблем з гэтым няма. [illegible]

У нас 100 аперацый на дзень з сярэднім робіцца. [illegible] што запатрабавана ў краінах СНД. [illegible]

«Шукаем мутацыі, якія адбываюцца праз уздзеянне знешняга асяроддзя ў геноме чалавека»

– Якія навуковыя даследаванні ў вашым цэнтры праводзяцца? Чым вы можаце ганарыцца?

– Мы, бадай, адзіныя на постсавецкай прасторы і ў свеце ствараем штучную трахею і перасадзілі яе чалавеку. [illegible]

У малекулярна-генетычнай лабараторыі робім супрацьвірусную вакцыну, [illegible] на ўзроўні замежных спецыялістаў. [illegible] ляк урачоў прыцягваем, дастаткова шмат абараняюцца ў нас. Нашы навукоўцы напісалі «Кіраўніцтва па анкалогіі», трохтомнік, якому няма аналагаў на постсавецкай прасторы.

Псіхалагічная дапамога. «Працуем з пацыентамі, урачамі і сваякамі»

– Вельмі важны момант у лячэнні анкалагічных захворванняў, асабліва калі ставіцца дыягназ і пасля яго, гэта псіхалагічная дапамога. У Беларусі былыя анкапацыенты ствараюць групы ўзаемападтрымкі анкапацыентаў...

– Ірына Жыхар гэтым займаецца. Канешне, я станоўча да гэтага стаўлюся.

– Як увогуле мусіць быць арганізавана псіхалагічная дапамога? Ці гэта мусіць быць абавязак урачоў або гэта павінна быць грамадская праца, якая паралельна ідзе? Бо гэта вельмі істотная рэч для хворага.

– Абсалютна слушна. Па-першае, у нас у штаце ёсць псіхолагі і псіхатэрапеўты, гэта цэлы накірунак. Мы працуем з пацыентамі, і не толькі з пацыентамі – і з урачамі, і са сваякамі, бяз гэтага немагчыма. Па-другое, гэта арганізуюць такія ініцыятыўныя людзі, як Ірына, якія прайшлі праз анкалагічныя хваробы. Так ва ўсім свеце адбываецца. І тут мы павінны разам працаваць, але ініцыятыва павінна быць ад тых людзей, якія прайшлі праз гэта. Напрыклад пацыенткі, якія лячыліся ад раку малочнай залозы, камунікуюць, ведаюць адна адну, маюць агульныя інтарэсы.

Міфы пра рак

– Як вы мяркуеце, якія асноўныя міфы пра рак існуюць у Беларусі? Калісьці даўно быў распаўсюджаны міф, што рак – гэта прысуд. Былі выпадкі, калі чалавеку ставілі дыягназ – і ён мог і самагубствам скончыць...

– Былі такія выпадкі. Я думаю, што надышоў час, калі людзі ўсведамляюць, што гэты дыягназ – не прысуд, а часовая няўдача ў жыцці. Да гэтага трэба ставіцца крайне спакойна. Па-другое, трэба заўсёды верыць, што ты ачуняеш ад гэтай хваробы. Калі чалавек не будзе верыць, ён ніколі не вылечыцца, нават калі маленькая пухліна. Галоўнае – аптымізм і жаданне вылечыцца, і тады ўсё гэта перадольваецца. І добрыя ўрачы, канечне. Міфы мы пацiху рассейваем. Мы шмат выступаем у прэсе. Думаю, што міфаў хутка ўжо не будзе ў нас...

«Няма формулы поспеху, але ёсць формула паразы – спрабаваць задаволіць кожнага»

– У любым грамадстве гэта ёсць, і ў Беларусі вельмі распаўсюджана, – людзі наракаюць на медыцыну і на сферу анкалогіі таксама, кажуць пра чэргі... Крытыка гучыць, часам абгрунтаваная, часам не. Як вы адказваеце на крытыку знізу?

– Крытыка і павінна ісці. Мы рэагуем... Ёсць такі выраз Даніэля Дэфо: няма формулы поспеху, але ёсць формула паразы – спрабаваць задаволіць кожнага. Мы працуем над тым, каб гэтыя чэргі ліквідаваць цалкам. У нас электронная сістэма ў паліклініках, электронная чарга, ёсць колцэнтр. Напрыклад, чалавеку сказалі, што ў яго рак, у чацвер, ён тэлефануе нам у колцэнтр, яго запісваюць на прыём у аўторак ці ў сераду, дапусцім, на 2 гадзіны. Калі ён прыедзе? Ён прыедзе ў панядзелак у 8 гадзін...

Людзі проста не ведаюць, колькі што каштуе для дзяржавы. Напрыклад, адно даследаванне ў ПЭТ-цэнтры каштуе 800 еўра. Летась мы расходавалі каля 3 мільёнаў рублёў дзяржаўных сродкаў на даследаванне на адным апараце. На ім можна даследаваць максімальна 60 пацыентаў штодня. Мы выйшлі зараз ад 30 да 40 чалавек. Палічыце. І гэта толькі адно даследаванне. Зараз мы ўсталявалі такі метад – УГД-эндаскапія. Гэта сур'ёзнае абсталяванне, сумешчанае эндаскапічнае даследаванне, экран і разам УГД. Адно даследаванне каштуе каля 350–400 еўра. Каласальныя сродкі дзяржава траціць. Проста людзі не цэняць тое, што для іх робіцца...

«Трэба паціху ўводзіць страхавую медыцыну»

– Можа, не ўсё ведаюць?

– Можа быць, не цэняць і не ведаюць, як гэта ўсё робіцца за мяжой. У нас няма страхавой медыцыны. Я лічу, паціху яе трэба ўводзіць, каб людзі адчувалі, колькі што каштуе. Страхавая медыцына стымулявала б, дарэчы, і ўрачоў, таму што страхавыя кампаніі патрабавалі б адпаведнай якасці лячэння. Не задаволеныя хворыя павінны пісаць скаргі, гэтым павінны займацца страхавыя кампаніі, калі зроблена памылка падчас аперацыі. Мы на патолагаанатамічных канферэнцыях разбіраем хірургаў, якія зрабілі памылкі – памылкі ж таксама бываюць. Вось гэта, мне здаецца, трэба паціху ўводзіць у краіне.

З майго пункту гледжання, медыцына – гэта ўсё-такі добры брэнд нашай краіны. Мы вельмі шчыльна супрацоўнічаем з Нацыянальным інстытутам раку ЗША, вялікую канферэнцыю нядаўна правялі, у якой яны ўдзельнічалі. Яны правялі адпаведным чынам лекцыі. Калі мы паказваем наш узровень, вочы ў іх вось такія робяцца. Гавораць: чаму вы мала сябе рэкламуеце?

– А як выглядае беларуская анкалогія ў параўнанні з амерыканскай?

– Някепска. Канечне, Амерыка ў медыцыне наперадзе Еўропы. Я заўсёды кажу, што ў нас сёння еўрапейскі ўзровень, але не амерыканскі. Амерыка ідзе наперадзе, там каласальныя сродкі выдаткоўваюцца на навуковыя даследаванні. ЗША сумесна з Вялікабрытаніяй і Нямеччынай раскадзіравалі геном чалавека, зараз працуюць над раскадзіраваннем генома ракавай клеткі. Ніводная краіна свету не параўнаецца з тым, якія грошы выдзяляюцца ў ЗША. Яны наперадзе ідуць у вытворчасці лекаў. Але нам таксама трэба гэтым займацца, таму што гэта тэхналогіі. Трэба распрацоўваць не толькі прасцейшыя, а менавіта складаныя лекі. Яны ўсё цягнуць за сабой, трэба гэтым займацца.

– Вы сказалі, што амерыканцы высока ацанілі ўзровень вашага цэнтра...

– Нас ацанілі вельмі высока, мы з імі запланавалі некалькі навуковых даследаванняў па эпідэміялогіі, па асаблівасцях пухлін. Іх цікавіць шчытападобная залоза, асабліва з чарнобыльскіх зон, і мы ім прадастаўляем такую магчымасць і сумесна працуем над гэтым.

– А з чаго ў Бараўлянах смяюцца?

– Пытанне цікавае. Доктар-анколаг павінен быць аптымістам. А я чалавек дастаткова жорсткі. Наш былы пасол і былы міністр Пятро Краўчанка абследаваў у нас сваіх знаёмых. Пахадзіў па нашым цэнтры і кажа мне: у вас усё з гумарам, але як у арміі. Вось з гэтага і смяюцца...

Ганна СОЎСЬ.

(Радыё Свабода.)

svaboda.org (RFE/RL)

ПРЫВАТНАЕ ЖЫЦЦЁ

Мастак Фелікс ЯНУШКЕВІЧ:

«Я чакаў пяць гадоў, пакуль мая нявеста вырасце»

Калі б вы ні сустрэліся з мастаком Феліксам Янушкевічам, вы абавязкова трапіце пад моцную хвалю яго абаяння. Ён усмешлівы, шчыры, выдатна адукаваны чалавек. Як любая таленавітая персона, упэўнены ў сабе. Усё ў сваім жыцці *Фэлікс*, як яго клічуць таварышы ў Мінску і Ракаве, робіць па-свойму. Ён ніколі не глядзіць тэлевізар – «ящика» ў яго доме няма, ніколі не ходзіць на выбары. Быццам бы апалітычны чалавек, але з цвёрдымі нацыянальнымі перакананнямі. Янушкевіч першы ў Беларусі адкрыў прыватную галерэю, дакладней арт-сядзібу, дзе праводзіць не проста экскурсіі, а прапануе наведвальнікам сапраўдныя спектаклі пра гісторыю, тым больш што ён уладальнік унікальных дэкарацый – сапраўднай старадаўняй беларускай керамікі, скарб якой знайшоў у сябе на ўчастку, калі будаваў дом.

Натуральна, асабістае жыццё ў такога чалавека, як Фелікс Янушкевіч, таксама скарб гісторый.

– У вас с жонкай вялікая розніца ў гадах. Як гэта ўспрыняла твае кола?

– Усе мастакі былі ўражаны – 22 гады розніцы! Але пажар цікавасці да мяне патух, калі ажаніўся мастак Уладзімір Вішнеўскі: ягоная жонка маладзейшая ўвогуле на 33 гады. Лічу: вось гэта прыклад сапраўднага мастацкага падыходу да жыцця! Я ажаніўся ў 43, а ён – у 53 гады. Я паспяшаўся! А мастакам не трэба спяшацца.

– Між іншым, а што цябе ўтрымлівала ад таго, каб ажаніцца ў маладосці?

– Ішоў перыяд стабілізацыі мастака. Ты ж памятаеш, як было няпроста тады ўступіць у творчы саюз, атрымаць майстэрню. Наогул нашы дакументы – мае, Ксяндзова і Альшэўскага, нашай тройцы, мы разам вучыліся яшчэ ў гімназіі-каледжы мастацтваў імя Ахрэмчыка – дык вось, нашы дакументы да паступлення ў творчы саюз рэгулярна знікалі ў сакратарыяце. Банальная канкурэнцыя... А мы ж сталыя хлопцы: пасля інстытута (*зараз Акадэмія мастацтваў.* – **Рэд.**), нават пасля акадэміі Міхаіла Савіцкага…

– А матэрыяльнае пытанне? Можа быць, затрымлівала менавіта яно?

– Не, у СССР былі вар'яцкія халтуры, нават у кожнага калгаса існавалі грошы на наглядную агітацыю, можна было кляпаць яе дзень і ноч, асабліва калі ты з мастацкай адукацыяй. Матэрыяльных праблем у мастакоў пры Саветах не было. Быў, як я казаў, прафесійны момант. І яшчэ я бачыў, як у маіх сяброў-мастакоў сям'я рабілася невыносным баластам. І гэты груз за плячыма (я не сумняваюся ў гэтым) адбіваўся на іх мастацтве. А я хацеў больш свабодна аддавацца жывапісу. У прынцыпе, калі б мама не памерла, я ажаніўся б яшчэ пазней. А так у доме без жанчыны стала неяк пуста. Прыязджаеш – бацька сумны сядзіць. І я разам з ім.

– Напэўна, мама не раз штурхала ў плечы: жаніся, сынок!

– А я заўсёды адказваў, што жанюся ў 33 гады – як Хрыстос, які к 33 гадам завяршыў сваю зямную дзейнасць, каб заняцца справамі нябеснымі. А калі падышлі 33 гады (а я ж сур'ёзны хлопец, памятаю абяцанкі), кажу маме: «Я меў на ўвазе 33 гады працоўнай дзейнасці». А мая дзейнасць, лічу, пачалася з 10 гадоў, калі паехаў з Ракава вучыцца ў Мінск у мастацкую школу імя Ахрэмчыка для адораных дзяцей. І, ведаеш, пераканаў маму! І парадаксальная рэч: я яе не падвёў, у 43 гады я такі ажаніўся. Але мама не дажыла.

– Я крыху ведаю тваю гісторыю кахання, але яна, мне падаецца, не зусім праўдападобная. Прызнавайся: ты яе прыдумаў для большай цікавасці?

– Не, гісторыя абсалютна рэальная! На пачатку 1990-х мы с сябрамі стварылі ў Мінску ў касцёле Святога Роха беларускую парафію: у краіне пачаўся беларускі рух, я ўдзельнічаў стопрацэнтова, прыемна ўспомніць. У касцёле, натуральна, быў арганізаваны хор – касцёл без хору не існуе. У ім спявалі ў асноўным дзеці, чалавек дваццаць шчаўлікаў. Я паглядзеў здалёку, бачу: ёсць харошая дзяўчынка. Будзе мая нявеста. Хай расце. Я табе шчыра кажу: так і падумаў. І потым чакаў пяць гадоў, пакуль дзяўчынка вырасце.

– А ці заўважыла тады асабіста цябе твая будучая нявеста?

– Яна, стаўшы жонкай, калі-нікалі ўзгадвала мне: «Ты ўсім жанчынам ручкі цалаваў!» – «Ну так, гэта мой канёк. Але помніш той капялюшык, які зараз у доме на бэльцы ляжыць? А ты думала, чаго гэта я цябе адной з усяго хору падарыў такі капялюшык?» І мая Наталлечка ўсміхаецца. Але самае цікавае, што аднойчы я прыйшоў раніцай на службу і, як зараз помню, гляджу: а ў Наталлі на безыменным пальцы пярсцёнак!

– Нарэшце дзядзька ўзрушыўся…

– А як ты думаеш? Дзяўчо на вачах расце, расце і раптам – пярсцёнак! А мяне падвёў яе знешні выгляд: хоць прайшло пяць гадоў, як я яе ўбачыў, але яна як была невялічкая, такая і засталася. І мне ўсё падавалася, што яна яшчэ дзяўчо. Я падыходжу да яе і пытаюся: «А што гэта значыць?» – «Ды нічога». Маўляў, паціху ў мамы ўзяла і надзела. І тады я нарэшце пацікавіўся яе ўзростам: «А колькі табе гадоў?» – «Васямнаццаць».

– І ты зразумеў, што нельга губляць час.

– Так! Я запрашаю яе ў майстэрню, а там шчыра прапаную: «Давай праз год ажэнімся». Год – таму што жалоба па маме.

– Без усялякіх заляцанняў?

– Навошта заляцацца, калі я пяць гадоў назіраў за ёй?

– Каб дзяўчына цябе таксама пакахала…

– Мы ж нармальныя хлопцы: на маім фоне, думаю, іншых ёй і відаць не было.

– Так, памятаю тваю шляхецкую шапку з бабра – як з партрэтаў князёў Радзівілаў!

– Калі сур'ёзна, Наталля за пяць гадоў касцельнага жыцця прывыкла да майго вобразу, і, калі я знянацку зрабіў ёй прапанову, яна пагадзілася. Увогуле, у дзень Маці Божай Вострабрамскай мы з ёй пайшлі пад вянец у магілёўскім саборы Успення Дзевы Марыі і Святога Станіслава, які я амаль пяць гадоў дагэтуль рэстаўраваў. Там крыху раней за мяне, дарэчы, браў шлюб Зянон Пазьняк з Галінай Вашчанка.

– Ты пераскочыў праз час. Спачатку распавядзі, як адрэагавалі на цябе бацькі Наталлі. Яны вось так адразу пагадзіліся аддаць сваю дзяўчынку 43-гадоваму дзядзьку?

– Я прыйшоў знаёміцца да іх з вялікім кумпяком – мы ж нармальныя хлопцы! Але будучая цешча была ў шоку. Справа ў тым, што я не пагаліўся, і мая вялікая барада шакіравала жанчыну.

– А пры савецкай уладзе, памятаю, бароды не віталіся…

– Не віталіся яны і пазней. Я з рыжай нахабнай сваёй барадой выглядаў старым, хоць на самай справе быў з бацькамі нявесты амаль аднагодкам. І барада мая была, прызнаю, стратэгічнай памылкай. Цешча потым казала, што выпіла літр валяр'янкі.

– А як яны наогул ставіліся да таго, што ты мастак, чалавек багемы?

– Думаю, яны першы раз убачылі багему ў маёй асобе. Напэўна, вырашылі, што гэта нешта страшнае. Але і вясёлае. Жартую. Мастак – у савецкія часы гэта гучала сур'ёзна. Як і пісьменнік. Ты ж ведаеш.

– А ты адразу выклаў Наталлі сваю жыццёвую канцэпцыю: жыццё ў вёсцы Ракаў, чатыры сыны ў сям'і?

– Я так казаў сваёй абранніцы: мастацтва вышэй за ўсё, астатняе прыкладзецца. І потым – у каго павернецца язык назваць Ракаў вёскай? Гэта вядомае гістарычнае месца, хоць адміністрацыйна – так, не горад. А пра дзяцей – наогул менш пяцёркі не мысліў. У маёй жа бацькавай сям'і пяцёра сыноў.

– Але жыццё, бачу, унесла карэктывы, зараз у цябе толькі двое – хлопчык і дзяўчынка.

– Калі з'явілася Вікторка, канцэпцыя рэзка змянілася. Сказаў: усё, трэба часова прыпыніцца.

– Наталля хутка асвоілася ў ролі жонкі?

– Па маладосці, мне здаецца, усе б прызвычаіліся, яны ў гэтым першым перыядзе маладосці адэкватныя свету, рамантыкі. Наталля закончыла прыватны правазнаўчы інстытут – у ім быў рэктарам Сокал, таму ўстанову звалі "інстытут Сокала". Пачала працаваць дзяржаўным натарыусам у Ракаве. І пайшоў да яе вал людзей. Гэта ў Мінску зачыніў офіс у 19.00 – і ніхто цябе не ведае. А ў Ракаве людзі прыходзяць у любы час, то ноччу, то ў выхадны. Каму даверанасць, каму інфармацыя – заўсёды ў людзей гарыць. У выніку кансультацыі ў няўрочны час пачаў даваць я. Без пячаткі, прынамсі, але па любым пытанні.

– З тваім артыстызмам… Веру!

– Кампетэнтна даваў, людзей не падводзіў. За дзесяць год дзейнасці жонкі я таксама стаў юрыстам. І мне, павер, гэта стала папярок горла, таму што жыццё ў доме закончылася. Я ж будаваў мастацкую цытадэль, а не юрыдычную.

– І тады ты адкрыў у Ракаве мастацкую галерэю Янушкевіча. Як паставілася жонка да ідэі галерэі на ўласнай сядзібе?

– Разумееш, рашэнне выспявала паступова. Але Наталля не займаецца галерэяй. Зараз яна дырэктар уласнага завода па вытворчасці будаўнічых панэляў, якімі абліцоўваюць будынкі.

– Ты задаволены тым, як увасабляецца ў жыццё твая ідэя з галерэяй? Колькі экскурсій ты праводзіш у тыдзень?

– Я праводжу не экскурсіі, а перформансы. Праз мастацтва, праз наш быт-лад (сям'я Янушкевічаў жыве ў Ракаве больш за стагоддзе) расказваю гісторыю рэгіёна. У мяне ёсць канцэртная зала, мае сын і дачка – яны будучыя прафесійныя музыканты – выступаюць перад гасцямі галерэі, гэта музычная частка перформансу. Мы поім-кормім нашых наведвальнікаў. У лазні парым – у мяне самая прыгожая лазня ў краіне, я яе сам распісаў фрэскамі. Госці застаюцца начаваць. Я з 2004 года плачу дзяржаве падаткі за сваю аграсядзібу, яна ў краіне першая.

– Але праца з людзьмі, пагадзіся, справа цяжкая.

– Калі кампанія каля дзесяці чалавек, праблем ніколі няма. А пасля дзесяці будуць заўсёды: дзеўкі не маладыя, вада ў лазні не гарачая, ежа не тая. Аднойчы нават ноччу адзін крычаў: «Спадар, таблеткі, язва гарыць!» А ў нас у сям'і, дзякуй Богу, усе здаровыя, таблетак наогул няма. Але госць лямантуе, што рабіць? Узяў тады ваду з калодзежа і кажу: «Пі, яна гаючая». І да раніцы ў яго ўсё прайшло. Потым гэты дзівак тэлефанаваў з Мінска: «Можна я да цябе буду ездзіць па ваду?» Я смяяўся. Але так, ёсць феномен ракаўскай вады.

– Што стала для цябе адкрыццём у характары Наталлі пасля вяселля?

– Ты ведаеш, мы, мастакі, заўсёды малявалі жанчын. Так каму ж, як не нам, вывучыць іх псіхалогію? Я быў падрыхтаваны да любога вырашэння пытання. Я ведаў, што такое жыццё. Галоўнае – на ўсе бытавыя рэчы не звяртаць увагі. Бязглузда і несалідна для мастака.

– Тады чаму і ў сем'ях мастакоў адбываюцца крызісы?

– Стомленасць… Бачыш, сацыяльная сістэма – і на Захадзе, і тут – загружана зараз непатрэбнымі для людзей рэчамі. Псіхіка людзей перагружана гэтымі рэчамі і нават кантактамі. Раней, глядзі, маладыя жаніліся і запрагаліся ў работу. Працавалі, як пчолкі, на сваёй зямлі, на будаўніцтве ўласнага дома. Дзеткі адразу ішлі… І стольки гэта патрабавала энергіі, такі між сабой быў кантакт, што муж і жонка не разлучаліся. А зараз сыходзяцца, а вольнага часу зашмат… І пачынаюць хадзіць адзін ад аднаго. І так у жыцці становяцца чужымі…

– У тваёй бацькоўскай сям'і пяцёра дзяцей, і ўсе выйшлі ў людзі. Маці і бацька, відаць, добра жылі паміж сабой?

– У маіх бацькоў была хрысціянская сям'я з моцнымі каранямі. Усе мае браты дабіліся ў жыцці чаго хацелі. Два мастакі, скульптар, архівіст, фізік. У траіх з нас дамы тут, у Ракаве. Наогул, шляхта – гэта сур'ёзна, адбор адбываецца стагоддзямі. Выміраюць тыя, хто здрадзіў сваёй крыві. Жалезны закон прыроды: трэба паводзіць сябе прыстойна. Той, хто думае кагосьці абхітрыць на зямлі, працуе супраць сваіх дзяцей. Той, хто парушае гэты закон, сыходзіць і не пакідае на зямлі нашчадкаў.

Алена МАЛОЧКА.

Валожынскі раён.

ДЛЯ ВЯСЁЛАЙ КАМПАНІІ

Ой, дзяўчына, шуміць гай!

Словы і музыка народныя

Ой, дзяўчына, шуміць гай!
Каго любіш –
забывай, забывай…
Ой, дзяўчына, шуміць гай!
Каго любіш – забывай! } 2 разы

Ой, дзяўчына, сэрца мае,
Ці ты пойдзеш за мяне,
за мяне?
Ой, дзяўчына, сэрца мае,
Ці ты пойдзеш за мяне? } 2 разы

– Не пайду я за цябе,
Няма хаты у цябе, у цябе.
Не пайду я за цябе,
Няма хаты у цябе. } 2 разы

Збудуй хату з лебяды,
А ў чужую не вядзі, не вядзі!
Збудуй хату з лебяды,
А ў чужую не вядзі! } 2 разы

Чужа хата такая,
Як свякруха ліхая, ліхая.
Чужа хата такая,
Як свякруха ліхая. } 2 разы

Як не лае, дык бурчыць,
Толькі ж яна не маўчыць,
не маўчыць…
Як не лае, дык бурчыць,
Толькі ж яна не маўчыць… } 2 разы

Ой, дзяўчына, шуміць гай!
Каго любіш –
забывай, забывай…
Ой, дзяўчына, шуміць гай!
Каго любіш – забывай! } 2 разы

ФАКТ

1 верасня ў новыя дзіцячыя садкі змогуць пайсці 2030 дзяцей

Плануецца, што да пачатку навучальнага года ў чатырох рэгіёнах краіны адкрыюцца 12 новых дзіцячых дашкольных устаноў. Але і гэтай колькасці садкоў пакуль недастаткова.

Новыя садкі ўжо ўведзены ў эксплуатацыю ў Гродне (на 230 месцаў), Глыбокім (200 месцаў), Прылуках (150 месцаў), у жылым квартале "Магістр" і мікрараёне "Каменная Горка-2" (на 140 і 190 месцаў) у Мінску. Да першага верасня адкрыюцца новыя дашкольныя ўстановы ў Оршы (200 месцаў), Астраўцы (190 месцаў), Стоўбцах (230 месцаў), Жодзіне (230 месцаў) і ў сталічным мікрараёне "Каменная Горка-4" (190 месцаў).

Нягледзячы на ўвядзенне новых плошчаў, патрэбы беларусаў у дзіцячых дашкольных установах не задаволены. У апошнія гады ў краіне істотна павысілася нараджальнасць, і праблемы з дзіцячымі садкамі адчуваюцца ва ўсіх рэгіёнах.

Марыя МАЛЕВІЧ.

СТОП-КАДР

И в жизни, и в роли он парень не промах

Актер Александр Домогаров – везунчик с редкой фамилией, красавчик (в роду числятся князья из древнего грузинского рода Сумбатовых) да еще несомненный талант – снимается в Минске в новом белорусско-российском фильме режиссера Дмитрия Астрахана «Жизнь после жизни». Эта мелодрама, или народное кино, как сказал генеральный директор «Беларусьфильма» Игорь Поршнев, совместный проект «Беларусьфильма» и российской компании МАВР. Сценарий фильма «Жизнь после жизни» стал победителем конкурса кинопроектов, который проводился Министерством культуры Беларуси.

В Минске съемочной площадкой для фильма станет центр города – площадь Якуба Коласа, территория у Большого театра оперы и балета, несколько кафе и ресторанов. Ожидается, что фильм зрители увидят в кинотеатрах в начале следующего года, а чуть позже появится и 4-серийная телеверсия.

Сюжет фильма – извечный любовный треугольник, который, к сожалению, слишком хорошо известен актеру Домогарову. Правда, полноценно ощутив на себе внимание желтой прессы, сейчас актер тщательно оберегает свою личную жизнь от вездесущих папарацци. «Это зона для двоих, и другим там делать нечего – натопчут», – говорит Домогаров. А по сценарию он тоже парень не промах. Известный кинопродюсер и заядлый тусовщик Юрий Нечаев, которого играет Александр Домогаров, не может пропустить очередной кинофорум – там будет его протеже! Но супруга намерена сражаться за семейное счастье... И борьба обещает быть острой…

В фильм приглашены и белорусские артисты, также в нем будет занята Анна Семенович.

Виктория ДРОЗД.

ЗАПРАШЭННЕ

Усе – на ўкраінскае свята!

20 жніўня 2017 года ў Мінску на тэрыторыі Верхняга горада адбудзецца Свята ўкраінскай культуры, прысвечанае 26-й гадавіне Незалежнасці Украіны.

Арганізатары – Пасольства Украіны ў Рэспубліцы Беларусь, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт, Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур, Беларускае грамадскае аб'яднанне ўкраінцаў "Ватра".

Рэжысёр-пастаноўшчык і вядучы – Глеб Кудрашоў (Украіна).

У святочным мерапрыемстве возьмуць удзел творчыя калектывы ўкраінскіх грамадскіх арганізацый Беларусі, а таксама выканаўцы з Украіны: тытульны калектыў Палтаўскай абласной філармоніі, лаўрэат міжнародных конкурсаў ансамбль "Чураіўна" і яго вядучыя салісты – народная артыстка Украіны Наталля Хамецка, а таксама Лідзія Крэтава і Аляксандр Дубавы. Непаўторным каларытам народнай і аўтарскай песні парадуе гасцей заслужаная артыстка Украіны Яраслава Рудэнка.

Вячэрняя праграма будзе складзена з твораў залатога фонду ўкраінскай эстрады ў выкананні ансамбля "Чураіўна".

Арганізатары свята прапануюць гасцям тэматычную віктарыну, арыгінальныя прызы, нацыянальныя сувеніры і кнігі. Непаўторную атмасферу свята створаць таксама выстава вышыўкі і традыцыйных рамёстваў, кірмаш майстроў народнай творчасці, а таксама стравы ўкраінскай кухні.

Пачнецца свята ў 13.00 і закончыцца позна вечарам. Тэлефон для даведак: **+375-17-283-19-89.**

(З прэс-рэліза Пасольства Украіны ў Беларусі.)

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Эдуард Занкавец адпачывае…

Апошнім часам былы галоўны трэнер зборнай Беларусі па хакеі Эдуард Занкавец працаваў скаўтам амерыканскага хакейнага клуба "Чыкага Блэкхокс", затым узначаліў хакейны клуб "Барыс" з Астаны і зборную Казахстана. Але вясной гэтага года беларускі спецыяліст нечакана заявіў, што пакідае абедзве пасады, кантракт працягваць не будзе.

Тым часам пад кіраўніцтвам Занкаўца "Барыс" паказаў цудоўны вынік – выйшаў у плэй-оф Кантынентальнай хакейнай лігі і нават прайшоў у першым раўндзе чалябінскі "Трактар".

"Пакуль я адпачываю ад хакея, – распавёў Эдуард Канстанцінавіч "Народнай Волі". – *З'ездзілі не так даўно з сям'ёй у Італію, зараз займаюся падрыхтоўкай дачкі да школы. Яна пойдзе ў першы клас, і гэта даволі адказны этап у жыцці чалавека. Таму я, як бацька, вырашыў, што трэба ў такі момант знаходзіцца побач з сям'ёй. Нейкія прапановы ад хакейных клубаў, безумоўна, былі, але я іх разглядаю на перспектыву. Пакуль – у творчым пошуку".*

Алесь СІВЫ.

Усадьба

ОГОРЧАЕМСЯ НЕУДАЧЕЙ

Растет аппетит у бабочки

Откуда появляются гусеницы на капусте? Их так много, что не знаю, как мне быть: то ли собирать вручную, то ли какую химию к ним применить.

Вячеслав КОРБУТ. *Ельский район.*

Большой вред капусте причиняет капустная белянка. Она откладывает яйца на нижней стороне капустных листьев, и вскоре вся нижняя сторона покрывается целой колонией сначала мелких, но очень быстро растущих гусениц. Соответственно растет и их аппетит. Одна бабочка может отложить до 250 яиц. Гусеницы капустной белянки желто-зеленые с темно-бурыми точками и пятнами, длиной до 40 мм, гусеницы репной белянки бархатисто-зеленые с узкими желтыми полосками вдоль спины и по бокам, покрыты короткими волосками, длина до 25 миллиметров. Гусеницы объедают мякоть листьев, оставляя одни жилки, а гусеница репной белянки может даже продырявить кочан, как совка. За сезон белянки дают два поколения гусениц, второе поколение появляется в начале августа и может нанести большой вред кочанам капусты.

Самый эффективный способ борьбы с гусеницами белянок – ручной сбор. Через неделю после того, как вы заметили первых бабочек в вашем огороде, начинайте осматривать листья капусты с нижней стороны. Кладки яиц хорошо видны, и их легко уничтожить. Молодых гусениц также легко собирать, так как они кормятся на верхней стороне листа около средней жилки. Но если вы опоздали, то дело осложняется, так как гусеницы спускаются к основанию листьев и кормятся внутри кочана.

Для уничтожения листогрызущих гусениц можно использовать и готовые бактериальные препараты, и травяные настои. На капустных гусениц особенно сильно действует настой из горькой полыни. Хороший результат дает также опыливание кочанов смесью табачной пыли и золы (1:1).

ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

Готовьте хранилище за месяц до загрузки

За 3–4 недели до загрузки плодов помещение дезинфицируют (опрыскивают формалином – 1 л 40-процентного раствора на 40 л воды, с соблюдением всех мер предосторожности), белят 10–20-процентным раствором извести и 2-процентным раствором медного купороса. Эта смесь нестойкая, и готовят ее непосредственно перед работой.

Всю обработку проводят при температуре не ниже 16–18 градусов тепла и при относительной влажности воздуха в помещении 95–97 процентов – для большего воздействия формалина. Закончив дело, помещение плотно закрывают на 1–2 дня – во избежание утечки газа. Потом проветривают и просушивают до полного исчезновения запаха.

Деревянные части и пол надо хорошо обработать зеленым мылом или 4-процентным раствором железного купороса.

Не меньшее значение имеет и подбор сортов на хранение. Осенние яблоки – антоновку обыкновенную, анис полосатый, бессемянку мичуринскую, Бордовое, Боровинку, Жигулевское, Зорьку, Кальвиль анисовый, Коричное полосатое, Мезенское, Осеннее полосатое, Орловскую гирлянду, Орловское полосатое и другие – невозможно сберечь более 2–2,5 месяца без искусственного охлаждения. В тех же условиях сорта раннезимнего срока созревания пролежат и 3, и 5 месяцев. Это Коричное новое, Мекинтош, Оранжевое, Орлик, Память Мичурина, Пепин шафранный, Первенец, Победа, Россошанское полосатое, Славянка, Слоненок, Уэлси и другие.

ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ, ЧТО...

Четыре степени зрелости

В специальной литературе по садоводству читала о каких-то степенях зрелости плодов – технической, потребительской и других. Но нигде не нашла объяснений, что это значит. Если можно, поясните, пожалуйста.

Виктория БАХИРЕВА. *Гомель.*

Существуют четыре степени зрелости плодов и овощей: потребительская, техническая, съемная, физиологическая.

Плоды и овощи в **потребительской** зрелости имеют свойственные данному сорту внешний вид, окраску, вкус и аромат. В этой степени они наиболее полноценны в пищевом отношении, обладают наилучшей консистенцией. В потребительской зрелости снимают ягоды, косточковые плоды, яблоки и груши летних сортов, предназначенные для немедленного употребления в пищу, а также убирают основные виды овощей.

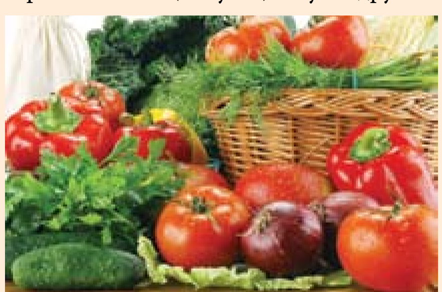
В **технической** зрелости убирают плоды и овощи, способные дозревать в пути при дальних перевозках или при хранении, а также плоды и ягоды, предназначенные для переработки, так как они при этом не развариваются. Их убирают недозрелыми за несколько дней до наступления потребительской зрелости.

В **съемной** зрелости убирают семечковые плоды осенних и зимних сортов и цитрусовые. Потребительская зрелость у плодов осенних сортов наступает через 2–3 недели после съема, у зимних сортов – через 1–2 месяца.

Физиологическая зрелость плодов и плодовых овощей наступает в то время, когда их мякоть становится дряблой, а у яблок – мучнистой и невкусной. В этой зрелости снимают продукцию, предназначенную для семенных целей.

Картофель и некоторые овощи к концу вегетации также достигают физиологической зрелости. У них при уборке совпадают потребительская зрелость и физиологическая.

Степень зрелости плодов и овощей определяют по различным признакам: окраске (плоды, ягоды, томаты), плотности кочана (капуста), вкус и другое.

РАСТЕНИЯ ЛЕЧАТ

Сельдерей

Сельдерей, как и другие пряные растения, получил признание много веков назад. По преданию, в Древней Греции почетными венками из сельдерея награждали победителей спортивных соревнований. Фигурировал сельдерей в рецептах эротических блюд.

Выращивают его ради пряной зелени и корнеплодов. В зелени найдены витамины А, С, группы В, РР, соли калия, кальция, фосфора.

Весной многие страдают от недомогания, слабости, головной боли. Причиной считают то перемену погоды, то магнитные бури, однако главное – нехватка витаминов. И те, кто осенью, засаливая огурцы и помидоры, клали в банки сельдерей, а зимой добавляли его в пищу, весеннее недомогание ощущают меньше. Так что, открыв банку с огурцами, сельдерей не выбрасывайте, кладите его в салаты, гарниры. Даже засаливая капусту, можно положить в нее немного сельдерея.

У пожилых людей сельдерей нормализует водно-солевой обмен, особенно при подагре, ревматизме, ожирении. Хорошо сказывается он и на деятельности сердечно-сосудистой системы, налаживает сон. Корень сельдерея помогает при болезнях почек и мочевого пузыря, незапущенных простатитах. Для лечения применяют настои. С вечера в 1 л горячей воды кладут 2 ст. ложки измельченного корнеплода, а утром приятно пахнущий напиток можно пить. Процеженный настой принимают по полстакана 3–4 раза в день. Улучшает сельдерей и половую деятельность. Отвары из корня исцеляют воспаленную кожу, для чего делают примочки из отвара.

Для зимнего хранения растения в октябре выкапывают с комком земли, переносят в подвал с вентиляцией и прикапывают во влажном песке. Свежие листья не портятся 5–6 недель в полиэтиленовых пакетах при температуре, близкой к нулю.

СЕМЕЙНАЯ ФЕРМА

Козы любят чай

В период выпаса коз поить несложно – подойдет свежая и чистая проточная вода или из колодца. Вот и все. Зимой же козочка не захочет пить холодную воду, да и не должна. Воду можно давать чуть подогретую, а то и чаек заварить. Конечно, самовар в козлятник тащить необязательно, а вот приготовить травяной отвар нужно.

Летом, когда заготавливаете себе лекарственные травы, подумайте и о козочках. Для витаминного чая годятся зверобой, крапива, тысячелистник, мята, ромашка и другие. Нужно насушить в достаточном количестве листьев малины, смородины, земляники, вишни, а также ягод рябины, боярышника, калины. По свидетельству бывалых козоводов, чем разнообразнее заварка, тем охотнее козы чаевничают. Такой чай защищает их от авитаминоза, способствует увеличению надоев, да и молоко будет отменного качества.

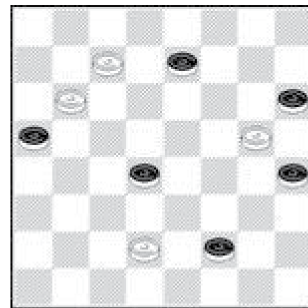
Взрослая коза живой массой 50–60 кг за сутки выпивает 8–10 л чая. Можно вместо чая или воды раз в сутки предложить теплое пойло (обязательно подсоленное), приготовленное с добавлением отрубей или запаренного комбикорма.

Раздел ведет агроном Федор ВЕРАВОЙША.

ШАШКІ

Дняпроўскі дэбютант

Спецыяльна для "Народнай Волі" даслаў свае новыя пазіцыі ў рускія шашкі ўкраінскі майстар спорту па шашках **Анатоль Панчанка** з Днепрапятроўска. Вітаем дэбютанта нашай рубрыкі!

№1 **Белыя**: b6, c7, d2, g5 (4).

Чорныя: a5, d4, e7, f2, h4, h6 (6).

b8(c7 **AB**), e1(f4), e3(f2/d2), f8/d8 x. **A**(f4), e1, e3, b8 x. **B**(f6), e3, e1, g3 x.

№2 **Белыя**: дамка c7, шашкі d6, g7 (3).

Чорныя: шашкі a7, b4, e3, g5 (5).

a5(a3), f8(b2**AB**), b6, h6 x. **A**(f2), b4, g1(f4), f2 x. **B**(h4), b4, f2 x.

Незвычайнае заданне

Наступныя эцюды-64 прапанаваў наш пастаянны чытач **Леанід Рыбакоў** (Мінск). Эцюд №3 мае незвычайнае заданне – "выйгрыш белых пры першым ходзе чорных". Такое практыкуецца пры складанні шашачных кампазіцый.

№3 **Белыя**: дамкі a3, c7, шашка g7 (3).

Чорныя: дамка c1, шашка d4 (2).

(c3), gf8(h6), a5(hd2), g7(h6), d2(f8**A**), h6 x. **A**(c1), h6 x.

№4 **Белыя**: дамкі a5, d8, шашка e7 (3).

Чорныя: дамка e1, шашка f4 (2).

dc7(e3), ed8(e3-d2**A**), g3, e1 x. **A**(e3-f2), b4, b6, g1 x.

№5 **Белыя**: дамкі d8, e7, шашка h6 (3).

Чорныя: дамка f2, шашка d4 (2).

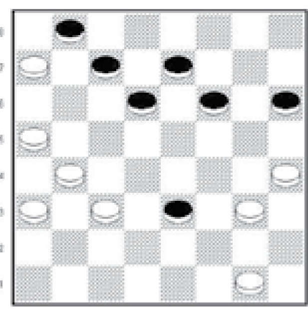
h4(e1), g7(e3), h8(e3-d2**A**), g3, hf6, c1 x. **A**(e3-f2), c3(a5), e1 x.

Цікавае ў суседзяў

Другі наш пастаянны чытач – грасмайстар шашачнай гульні з Гомеля **Яўген Кандрачэнка** паведаміў пра турнір **"Коломенские зарницы"** на прызы прэзідэнта Федэрацыі шашак Расіі, які праходзіў 5–6 ліпеня гэтага года. На гэтых спаборніцтвах выступіла шмат моцных шашыстаў – вопытных і маладых.

Знаёмім нашых чытачоў з фрагментам партыі неаднаразовага чэмпіёна свету **С.Белашэева**.

С.Белашэеў–Д.Абарынаў

1.gf4! eg5 2.cd4 gf4 3.dc5 fe3 4.cb6 ed2 (Не выйграе 4…de5 5.bd8 ef2 6.ge3 ed6 7.dg5 hd2 8.bc5 x) **5.bd8 dc1 6.dc7! fe5 7.bc5 db4 8.cf4! cg5 9.hd8 x.**

Дарэчы, Яўген Кандрачэнка мае сайт, дзе ён размяшчае матэрыялы па шашачнай гульні. Там можна знайсці шмат пазіцый практычнага зместу. Зайдзіце на сайт

http://64-100.com/blog/Evgeniy-Kondrachenko.

Для самастойнага рашэння прапануем кампазіцыі **Аляксандра Перавознікава** (Рагачоў) з заданнем "белыя пачынаюць і выйграюць".

№6 **Белыя**: b2, b6, f2, f6, g5 (5).

Чорныя: a7, c3, c5, d4, d6, h8 (6).

№7 **Белыя**: b4, c5, d4, e5, f6, g5, g7, h6 (8).

Чорныя: a7, b2, d2, e3, f2, h4 (6).

№8 **Белыя**: a5, c5, d4, e3, e5, f4, g1 (7).

Чорныя: b2, c3, c7, e7, f2, g3, g7, h2 (8).

№9 **Белыя**: b4, b6, c5, d6, f4, h4 (6).

Чорныя: c3, d2, e3, f2, f6, g5, g7, h6 (8).

№10 **Белыя**: b6, c7, d6, e1, e7, f2 (6).

Чорныя: a3, a5, b2, c3, d4, e3, g5 (7).

Кампазіцыі ў міжнародныя шашкі

Сваю новую задачу прапануе актыўны ўдзельнік нашай рубрыкі з Івянца **Аляксандр Шурпін**.

№11 **Белыя**: 18, 20, 24, 34, дамкі 7, 27, 29, 33, 36, 39 (10).

Чорныя: 13, 14, 17, 22, 31, дамкі 9, 25 (6).

Белыя пачынаюць і пазбаўляюць ходаў шашку чорных. 39-43(28**A**), 29-34, 7-12, 30, 19, 22 (13). **A**(48), 34, 49, 18:27, 18, 12, 28.... (45).

Супаставім рашэнні

"Народная Вволя" ад 30 мая 2017 года. Бліц-конкурс **Аляксандра Перавознікава.**

№6 – f6, c3, g3, b8(c3), f4, h8(g5), e5 x.

№7 – ab6, e5, a5, g3, f4, d8 x.

№8 – d8, a1, c7, g3, g3, e5 x.

№9 – b8, f4, g3, b2, f8, b4(e3), e1 x.

№10 – g7, d8, b8, g3, f2 x.

№11 – b4, f8, g5, b8 x.

Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі, Эдуард Дамброўскі** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Івянец), **Уладзімір Бандарык** (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Рыгор Краўцоў** (в.Рублеўск Круглянскага раёна), **Уладзімір Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Уладзімір Сергіеня** (в.Войкава Уздзенскага раёна), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Аляксандр Голуб** (п.Талька Пухавіцкага раёна), **Уладзімір Панько** (Камянец). Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць.

Віншуем пераможцу – **Уладзіміра Панько**!

Аб'яўляецца чарговы адкрыты чэмпіянат Мінска па завочнай гульні ў рускія шашкі. Заяўкі на ўдзел накіроўваюцца сакратару чэмпіянату **Уладзіміру Бандарыку**. Тэлефон сакратара для даведак **(8017) 501-50-34**.

Свае лісты дасылайце на адрас:

220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, "Шашкі"

або на электронны адрас рэдакцыі:

saf20016@yandex.ru, shulga.checkers@gmail.com.

Віктар ШУЛЬГА,
міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

СЛЫШАЛИ?

«Барселона» за 40 миллионов евро купила футболиста, который не подошел гродненскому «Неману»

В 2007 году в «Неман» на просмотр приехал бразильский полузащитник литовского «Вильнюса». Парень не впечатлил главного тренера белорусской команды и уехал. Когда спустя несколько лет игрок попал в сборную Бразилии и перешел в английский «Тоттенхэм», в Гродно сильно удивились.

Сегодня же он перешел в «Барселону». Каталонцы потратили на трансфер бразильца 40 миллионов евро.

Парня зовут **Жозе Пауло Безерра Масиэл Жуниор**, или просто Паулиньо. Сегодня «Барселона» подтвердила его трансфер из китайского клуба «Гуанчжоу Эвергранд».

Сумма сделки составит 40 млн евро. Отступные в контракте 29-летнего бразильского хавбека с каталонцами – 120 миллионов.

Паулиньо «выбился в люди» через четвертый дивизион Бразилии. В его послужном списке были «Брагантино» и «Коринтианс», после которого несостоявшийся игрок «Немана» получил приглашение от английского «Тоттенхэма». В Лондоне получилось не очень, и игрок на три года уехал в Китай, из которого в Европу его возвратила «Барселона».

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар
Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 14.08.2017 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 24 103 экз. Заказ № 2896.